Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXI. št. 31. Ljubljana, sreda 9. februarja 1938 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5 Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Posledice angleške intervencije:

Pred skorajšnjo rešitvijo španskega problema

Italija bo opustila nadaljnje podpiranje generala Franca, umaknila svoje prostovoljce iz Španije in se pridružila akciji Francije in Anglije za izolacijo španskega konflikta

London, 9. febr. br. Včerajšnje Edenove izjave v spodnji zbornici in energični ukrepi vlade zaradi napadov na trgovske ladje v španskih vodah, so izzvali v vsem angleškem tisku živahno odobravanje. Listi zlasti podčrtavajo odločen ton note, ki je bila izročena generalu Francu, in smatrajo, da sedaj ni več nobenega dvoma, kdo je odgovoren za gusarske napade. Splošno odobravanje žanje izjava angleške vlade, da bo zaplenila špansko nacionalno premoženje, če general Franco ne bo prostovoljno izplačal odškodnine ne samo za potopljene ladje in tovor, nego tudi za svojce ubitih in ranjenih mornarjev, kakor tudi odškodnino paroplovnim družbam. »Times« še posebej poudarja, da je to zadnji opomin in da Anglija odslej ne bo več trpela nikakega izzivanja, marveč bo takoj odgovorila z najstrožjimi represalijami, ker je čvrsto odločena, zagotoviti varnost plovbe v zapadnem delu Sredozemskega morja. To se bo zgodilo za vsako ceno tem prej, ker bosta na enak način postopali tudi Francija in Italija, ki sta že odredili potrebne ukrepe. »Daily Telegraph« piše, da bo general Franco dobro storil, če bo iz tega koraka angleške vlade izvajal posledice in se izogibal nadaljnjim incidentom, ker bo sicer izgubil še ono malo simpatij, ki jih je doslej še užival v gotovih angleških krogih. General Franco se ne sme več zanašati na podporo Italije, ki je sedaj docela solidarna z Anglijo.

Pariški komentarji

Pariz, 9. febr. br. Pariški tisk ugotavlja z zadovoljstvom, da je angleška vlada končno pokazala odločno voljo napraviti konec neprestanemu izzivanju generala Franca. Oficiozni »Petit Parisien«, ki velja za glasilo zunanjega ministra, piše, da je Francova vojna mornarica, ki je nameravala blokirati obalo Katalonije, sedaj sama blokirana in obsojena na neprostovoljni počitek. Sedaj bo smela operirati samo v omejenem obsegu teritorialnih voda nacionalne Španije. Listi pripisujejo največji pomen naglemu pristanku Italije na vse angleške predloge in sodijo po informacijah iz Londona, da je Italija sedaj pripravljena sporazumeti se z Anglijo in Francijo o celotnem španskem vprašanju. Angleški poslanik v Parizu sir Eric Phipps je o predlogih Italije, ki jih je sporočil Edenu italijanski poslanik Grandi, obvestil zunanjega ministra Delbosa. Italija je sedaj pripravljena umakniti svojih 40.000 prostovoljcev, kolikor jih je po uradnem priznanju italijanske vlade v Španiji, če pristaneta Francija in Anglija na to, da se generalu Francu prizna značaj vojskujoče se stranke, s čimer bi bil njegov položaj v mednarodnem pogledu izenačen s položajem republikanske vlade in bi se mu omogočila večja akcijska svoboda tudi na morju, kjer je sedaj docela blokiran. List poudarja na koncu, da se vedno bolj jasno kaže, da po 18 mesecih državljanske vojne v Španiji nihče nima nobenih koristi, ter da spori zaradi Španije le ogrožajo mir v Evropi. Sedaj prihaja končno spoznanje, da je najbolje, če se španske zadeve prepuste Spancem samim, da jih urede po svoji volji. To spoznanje, ki se kaže vedno bolj tudi v mednarodni politiki, zbuja upanje, da bo španski problem končno rešen.

Italija se približuje Franciji in Angliji

LONDON, 9. febr. br. Poleg španskega vprašanja angleški tisk zelo obširno razpravlja o pričakovanih pogajanjih z Italijo. Kakor poroča »Daily Telegraph«, so razgovori, ki sta jih imela pretekli petek Eden in Grandi, že rodili znatne uspehe, ki dopuščajo najboljše izglede. Italija je v vprašanju Španije docela spremenila svoje stališče. To se je pokazalo že v tem, da je brez oklevanja pristala na vse angleške predloge glede poostritve kontrole, razen tega pa je Grandi v imenu italijanske vlade sporočil, da je Italija pripravljena umakniti iz Španije vse svoje prostovoljce. Te informacije potrjuje tudi »Daily Mail«, ki dodaje, da je prihodnji teden pričakovati zelo važna pogajanja med Londonom in Rimom ter Parizom. Italija je ne le ukinila svojo protiangleško propagando po radiju, nego tudi v vseh drugih stvareh kaže največjo pripravljenost za sporazum.

Malorca blokirana

London, 9. febr. o. »Daily Herald« poroča, da so angleški in francoski rušilci sedaj docela obkolili Malorco. Angleške in francoske mornariške oblasti se nadejajo, da bodo na ta način onemogočeni vsi napadi španskih nacionalističnih podmornic in letal na trgovske ladje v zapadnem delu Sredozemskega morja.

Žrtve letalskih napadov na Barcelono

Barcelona, 9. febr. w. Barcelonski župan je novinarjem podal daljšo izjavo o dosedanjih letalskih napadih na Barcelono. Prvi napad je bil izvršen 13. februarja 1937. Od takrat dalje je doživela Barcelona še 23 letalskih napadov. Kako strašne so posledice, dokazuje dejstvo, da je bilo pri tem vrženih na mesto 528 bomb, od katerih je bilo 998 ljudi ubitih, 2469 ranjenih, 863 hiš pa delno ali popolnoma porušenih. Škoda, ki je povzročilo to bombardiranje, se ne da niti približno oceniti. Najbolj žalostno je dejstvo, da je bilo pri tem ubitih največ žensk in otrok.

Van Sitart — šef angleške propagande

LONDON, 9. febr. g. Sir Robert Vansitart, ki je bil nedavno imenovan za diplomatskega svetovalca angleške vlade je dobil sedaj še novo funkcijo. Imenovan je za predsednika novo osnovanega odbora za koordinacijo angleške propagande. V svoji novi funkciji je odgovoren zunanjemu ministru in ostane še nadalje državni podtajnik zunanjega ministrstva. Angleška poročevalska služba bo popolnoma reorganizirana. Glavna naloga Vansitarta bo pobijanje tuje Angliji neprijateljske propagande po radiu in tisku. Njemu so podrejeni dosedanji propagandni odbor vlade, svet za kulturne odnošaje z inozemstvom, Zveza za tujski promet in vse angleške radijske postaje. Tudi angleški tiskovni atašeji bodo odslej podrejeni Vansitartu. Doslej se atašeji niso smeli baviti s propagando, odslej pa bo to njihova glavna naloga.

Konkordat odpravljen

Uradna zagotovila vlade arhijerejskemu saboru pravoslavne cerkve

BEOGRAD, 9. febr. r. Včerajšnja številka »Glasnika srbs. pravoslavne cerkve« objavlja v zvezi z zasedanjem arhijerejskega sabora in razpravo o konkordatu obširno deklaracijo, v kateri objavlja vsa doslej dana zagotovila vlade, da je konkordat, ki ga je narodna skupščina sicer že odobrila, definitivno odstavljen [illegible] evnega reda. Deklaracija navaja izjavo predsednika vlade z dne 27. oktobra l. l. ki jo je dal ob zaključku konkordatske razprave v skupščini, nadalje razpis notranjega ministra banskim upravam, v katerem jih obvešča o tem, da je konkordat pokopan, izjavo notranjega ministra v finančnem odboru v istem smislu in končno pismo, ki ga je poslal predsednik vlade arhijerejskemu saboru dne 1. februarja t. l., v katerem izjavlja:

1) da ta in tak konkordat z Vatikanom ne bo več predložen narodnemu predstavništvu v uzakonitev, in 2) da bo kr. vlada pri vsakem bodočem urejanju svojih odnošajev z Vatikanom in pri ureditvi položaja rimsko-katoliške cerkve v kraljevini Jugoslaviji v polni meri spoštovala in izvajala po državni ustavi zajamčeno načelo o enakopravnosti vseh veroizpovedi, ki so v naši državi po zakonu priznane.

Arhijerejski sabor je vzel vse to na znanje in soglasno ugotovil, da nudijo te izjave zadostno jamstvo, da je ta in tak konkordat propadel in da ne bo več predložen narodnemu predstavništvu.

Konkordatska amnestija

Beograd, 8. febr. p. Kraljevsko namestništvo je danes podpisalo ukaz, s katerim je bila odrejena obča amnestija v naslednjih mejah:

za kazenska dejanja, ki so jih zakrivile duhovne in posvetne osebe od 1. januarja 1937, do dneva tega ukaza zaradi predložitve zakonskega načrta o konkordatu z dne 25. julija 1935 narodnemu predstavništvu. Amnestija velja ne glede na to, ali je bil postopek uveden, ali je že v teku in ne glede na to, ali je bila sodba že izrečena pravnoveljavno ali ne. Če postopek še ni bil uveden, naj se ne uvede.

Pravosodni minister bo odločal v vseh spornih vprašanjih, če se pojavijo dvomi, kako naj se izvrši ta ukaz.

Angleški kraljevski par obišče Francijo

Prvi uradni obisk v inozemstvu bo velika manifestacija francosko-angleškega zavezništva

LONDON, 9. febr. br. **Danes se je izvedelo da bo angleški kraljevski par v kratkem oficielno obiskal Francijo. Vest o bližnjem obisku angleških suverenov v Franciji je v vsej Angliji bila sprejeta z velikim veseljem. Dejstvo, da angleška suverena odhajata na prvi obisk v Francijo, dokazuje, da ima to potovanje izreden političen pomen. Ta dogodek bo sijajna manifestacija zvestobe dveh zavezniških držav, ki vodita isto politiko miru. Vest so kar najbolj skrivali in je zato v parlamentarnih krogih vplivala kot prava senzacija. Nekateri poslanci poudarjajo, da je to potovanje dokaz, da se Anglija in Francija borita za iste demokratske ideale, ker je samo na ta način mogoče ohraniti mir v svetu.**

PARIZ, 9. febr. **V vsej Franciji so z velikim navdušenjem sprejeli vest, da bosta angleški kraj in kraljica kmalu uradno obiskala Francijo. Povsod poudarjajo, da je ta obisk zelo velikega pomena in da je tudi dokaz prisrčnih odnošajev med Francijo in Anglijo.**

Odpravnik poslov sovjetskega poslaništva v Bukarešti izginil

Domnevajo, da so ga ugrabili agenti GPU

BUKAREŠTA, 9. februarja. AA. Zunanje ministrstvo objavlja: Prvi tajnik sovjetskega poslaništva Kukoljev in zastopnik agencije Tas Bodrov sta 7. februarja ob 18. uri prišla v zunanje ministrstvo in tam sporočila, da je odpravnik poslov sovjetskega poslaništva Butenko skrivnostno izginil dne 6. februarja zvečer iz svojega zasebnega stanovanja v ulici Mirea št. 12, kamor ga je pripeljal šofer sovjetskega poslaništva. Ker naslednji dan Butenko ves dan ni prišel v poslaništvo, sta Kukoljev in Godov odšla na njegovo stanovanje, kjer ga pa nista več našla. Kukuljev in Bodjev sta povedala v zunanjem ministrstvu svoje domneve, in te domneve je zunanje ministrstvo takoj sporočilo državnemu tožilcu, ki je s sodnimi in policijskimi oblastmi takoj uvedel preiskavo. Preiskava, ki traja že dva dni, se nadaljuje. Izid preiskave bo objavljen čim bodo znane podrobnosti.

Bukarešta, 9. febr. Policija zelo skrbno preiskuje podrobnosti o Butenku, odpravniku poslov v Bukarešti, ki je nedavno izginil. Ugotovili so, da kaplje krvi na stopnišču niso bile človeške. Domnevajo, da so Butenka napadli in nato nasilno odvedli v kraj, ki ga policija še ni mogla najti. Rumunska policija je brzojavno zaprosila sovjetsko policijo, da naj tudi ona sodeluje pri preiskavi.

Oče Nj. Vis. kneginje Olge umrl

Nj. Vis. knez namestnik odpotoval v Atene

Atene, 9. febr. AA. Atenska agencija poroča: Princ Nikola je včeraj umrl. Ob njegovi postelji so bili zbrani njegova soproga Nj. Vis. princesa Helena, s hčerko Nj. Vis. jugoslovensko kneginjo Olgo. Nj. Vel. kralj Jurij in vsi člani kraljevske družine, ki so sedaj v Atenah. Smrt princa Nikole je izzvala veliko žalost med narodom, ker je bil princ med ljudstvom zelo priljubljen. Vsa javna in zasebna poslopja so izobesila črne zastave. Neprestano prihajajo izjave sožalja v kraljevi dvor. Dan pogreba še ni določen. Danes prideta v Atene kentska vojvodinja in grofica Teering-Götenhach, hčerki pokojnega princa Nikole s svojima soprogoma. Tekom današnjega dne pride tudi Nj. Vis. jugoslovenski knez namestnik Pavle.

Beograd, 9. febr. AA. O priliki smrti Nj. Vis. grškega in danskega princa Nikolaja, očeta Nj. Vis. kneginje Olge, je Nj. Vis. knez namestnik Pavle odpotoval snoči v Atene. Z istim dvornim vlakom sta odpotovala v Atene tudi Nj. Vis. vojvoda in vojvodinja Kentska. Na postaji so se poslovili od njih oba ostala kraljevska namestnika dr. Stanković in dr. Perović, predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, tukajšnji angleški in grški poslanik ter civilna in vojaška hiša Nj. Vel. kralja.

Grški finančni minister umrl

ATENE, 9. febr. Grški finančni minister Redijavis, ki je bil dolgo bolan, je snoči umrl.

Junaštvo ruskih polarnih raziskovalcev

Pariz, 9. febr. Havas poroča iz Moskve: Ladja za hidrografske proučevanje »Murmansk«, ki so jo poslali na pomoč Papaninovi ekspediciji, je včeraj sporočila po radiu, da jo je led južno od otoka Jamajen blokiral in da zlaj plove proti jugu. Z druge strani pa se doznava, da je bil ledolomilec »Tajmir«, ki se nahaja zdaj na pol poti med Murmanskom in otokom Jamajenom, prisiljen, da plove počasneje zaradi slabega vremena. Javljajo tudi, da je ledolomilec »Murmansk«, na katerem sta tudi dve letali, krenil včeraj iz Murmanska na otok Jamajen. Ledena plošča s Papaninovo skupino, pa plove dalje proti jugu. Papanjn se pripravlja, da prestopi na drugo ploščo in da nadaljuje s svojim znanstvenim raziskovanjem.

Nova japonska ofenziva

Ogromne izgube na obeh straneh

London, 9. febr. AA. Reuterjev dopisnik poroča iz Šanghaja: Po tromesečnem odmoru se je včeraj začela nova japonska ofenziva v severni Kitajski. Kakor poročajo iz južnega Hopeja, se tam razvija krvava bitka. Japonci napredujejo ob železniški progi in ob cestah, ki vodijo iz Pejpinga proti Hankovu in še dalje proti vzhodu. Ob železniški progi zbirajo Japonci številne čete in njihove predhodnice prodirajo postopoma ob progi. Kitajske čete se močno branijo, posebno pa ob cesti, ki vodi iz Kamenga, 50 milj severovzhodno od Šantunga. Japonci trde, da so zavzeli mesto Namlo, Kitajci pa poročajo, da so zopet zavzeli Sunkijang, ki je 22 milj jugozapadno od Šanghaja. Sunkijang so zavzele kitajske gverilske čete, ki so nenadoma napadle japonsko posadko.

Japonsko vojno ministrstvo je objavilo, da so dosedaj Japonci imeli 20.000 mrtvih, strokovnjaki pa pravijo, da so Japonci dosedaj izgubili 50.000 mož, 150.000 pa je bilo ranjenih. Kitajske izgube so štirikrat večje in tudi odstotek umrljivosti je mnogo večji, ker Kitajci nimajo primerno organizirane zdravniške službe. Dosedanji potek vojne je pokazal: 1. Ogromen materiał moštva ne more vzdržati v borbi z sodobno tehniko; 2. Kitajci bi morali imeti mnogo boljše oficirje; 3 Orožje in njegova uporaba pri obeh nasprotnikih, bi se morala izenačiti.

Japonski cesar obolel

Tokio, 9. februarja. Dvorni zdravnik je priporočil japonskemu cesarju odmor za nekaj dni. Cesar se je zadnje dni namreč močno prehladil.

naročajte čitajte in širite »Slovenski Narod«!

Politični obzornik

„Hujše od odkritega odpada . . .“

V »Času«, reviji Leonove družbe, je objavil Franc Terseglav razpravo, naslovljeno »Religiozna zmeda in stiska sodobnega sveta«. V tej razpravi se nahajajo tudi ti-le značilni odstavki: »To je gotovo, da smo vsi krivi in sokrivi, objektivno seveda, da sta racionalizem mišljenja in nesocialni liberalizem političnega zadržanja tako globoko razjedla naše praktično krščanstvo, da smo duhovno ohromeli, da svoje vere nismo dejno živeli in je ne živimo ne v sebi ne v odnosu do drugih tako celotno, kakor to zahtevajo potrebe časa, da zato radi bežimo pred nanovo vstajajočimi vprašanji življenja v dozdevne rešitve ali pa jih pod pretvezo, da resnico že poznamo in imamo, sploh prezremo, in da smo sami veliko doprinesli k temu, da smo javno brez prave moči in pogrešamo plodovitih pobud za razvoj in usmeritev bodočih velikih stvari, ki čakajo človeštvo. Če se vmislim v vse sodobne katoliške mislece, naj bodo filozofi-bogoslovci ali umetniški geniji in vidci, vsi povedo eno, da je v nas samih zlo in slabost, da so zunanji nasprotniki in nasprotstva le posledica naše ohladelosti, odrevenenja in pomeščanjenega pakrščanstva, ki je skoro hujše od odkritega odpada, in da odrešenje ne more priti od drugod, kakor od znotraj, iz naših src in volje, iz integralnega izpreobrnjenja naše duše. Integralno katoliščanstvo — če naj rabim ta sveže skovani izraz — mora izvojevati svojo zmago najprej in predvsem v svetišču osebnosti, v povratku k evangeljskemu mišljenju in delovanju v duhu brezmejne ljubezni, v brezobzirni borbi zoper malike sodobne družbe, katerim smo sami postavili oltarje v svojem srcu in ki jih danes maje in razbija neizprosno pravična usoda, ne meneč se za to, kdo opravlja to delo in kako, da se le vse privede ad absurdum . . .«

„Obzorov“ svetel moment

Par let sem je »Obzor« dan za dnevom godil eno pesem, da je treba najprej in predvsem rešiti politična vprašanja, v prvi vrsti seveda hrvatsko vprašanje, potem šele vsa druga gospodarska, socialna in kulturna vprašanja, češ da se bodo potem po ugodni rešitvi političnih vprašanj z lahkoto dala rešiti vsa druga, četudi še tako težka in kočljiva vprašanja. Te dni pa je imel »Obzor«, kar je pri njem redkost, en svetli moment, v svojem članku je namreč napisal: »Bilo bi v dobro pojmovanem interesu državne skupnosti, da bi se pričelo s politiko široke gospodarske in financijske decentralizacije, iz katere edino more na tem polju vznikniti potrebna ravnopravnost. To bi bilo tem bolj potrebno, ker gotovo vsak dan čujemo, da se hoče uveljaviti popolna ravnopravnost in da se na tem že dela. Naj torej dela potrdijo besede. To se da brzo in lahko izvesti. To je tudi edina pot, s katero se lahko potrdi dobra volja, da pridemo iz sedanjega zapleta nasprotstev in da se dokaže, da se hoče pravilno rešiti vsa aktualna vprašanja.« — Zdi se torej, da tudi družbo okrog »Obzora« polagoma srečava pamet.

Spori v nemških vrstah

Vodja vojvodinskih in sremskih Švabov je narodni poslanec dr. Stefan Kraft, ki je tudi predsednik nemškega »Kulturbunda«. Že dlje časa pa se proti njemu bori dokaj močna opozicija, ki mu očita, da svoj položaj izkorišča v svoje samopašne namene. Dasi s težavo, vendar je doslej dr. Kraftu še vedno uspelo, da se je obranil napadov opozicije. Lani se mu je to posrečilo samo na ta način, da je svečano obljubil, da bo odložil vsa vodeča mesta, ki jih zavzema že dolga leta v nemški zadružni organizaciji, in da se bo odslej bavil izključno samo s politiko. Toda ko se je tako odkrižal nadležne opozicije, je na svojo dano obljubo čisto pozabil. Na njo pa niso pozabili njegovi nasprotniki. Njim pa se je na veliko presenečenje švabske javnosti pridružil tudi bivši poslanec dr. Hans Moser iz Zemuna, ki je veljal za osebnega prijatelja dr. Krafta. Dr. Moser je te dni objavil v novosadskem »Deutsches Volksblatt« na dr. Krafta odprto pismo, v katerem ga spominja na svoječasno dano obljubo in ga poziva, naj v smislu te obljube odloži svoja mesta v gotovih nemških zadružnih organizacijah. Na ta poziv, ki ga je podpisalo še 12 drugih švabskih prvakov, dr. Kraft do sedaj še ni odgovoril, pač pa je sklical sejo vodstva Kulturbunda. — V nemških vrstah v Vojvodini, kjer je bil dolga leta neomejen gospodar dr. Kraft, se pojavljajo zadnja leta velika nesoglasja. V ostri opoziciji proti dr. Kraftu so bili doslej predvsem nacisti. Že teh se je Kraft jedva obranil. Ali mu bo to mogoče sedaj, ko je stopil na čelo opozicije mož velikega ugleda, dr. Hans Moser?

Borzna poročila.

Curih, 9. feb. Beograd 10, Pariz 14.15, London 21.6075, Newyork 431.125, Bruselj 73.16, Milan 22.69, Amsterdam 240.95, Berlin 173.95, Dunaj 80.50, Praga 15.17, Varšava 82, Bukarešta 3.25.

Visoko glasbeno šolo dobimo

Tudi letošnji občni zbor GM je dokazal, da je ta naša kulturna ustanova vedno polna življenjskih sil

Ljubljana, 9. februarja.

Za razvoj ter napredek naše glasbene kulture si je pridobila Glasbena matica v 65 letih svojega delovanja toliko zaslug, da jih bo znal pravilno oceniti le kulturni zgodovinar. Tudi letošnji občni zbor Glasbene matice je zopet dokazal, da je ta naša kulturna organizacija vedno polna življenjskih sil ter da se lahko ponaša s krasnimi uspehi svojega delovanja v preteklem poslovnem letu.

Iz poročila predsednika dr. V. Ravniharja posnemamo, da GM stopa v novo dobo s poslovnim letom 1938-39. Doslej je posvečala glavno skrb državnemu konservatoriju, ki ga je ustanovila l. 1919. Konservatorij je bil l. 1926 podržavljen, a je bil tako razvit, da je še potreboval podporo GM. Zdaj bo pa GM lahko sprostila mnogo svojih sil za drugo, bolj poglobljeno kulturno delo na glasbenem področju; z novim proračunom dobi tudi Ljubljana popolno državno visoko in srednjo glasbeno šolo, kakršni imata Beograd in Zagreb. Prosvetni minister izdeluje uredbo o reorganizirani glasbeni šoli v Ljubljani.

Poročila funkcionarjev so nam nudila lep vpogled v izredno razpredeno delovanje GM in njenih ustanov. Tajniško poročilo (tajnik ravnatelj Grm) se je delilo na tri referate: administrativno poročilo, poročilo o šoli GM (ravnatelj Betetto) in poročilo o pevskem zboru (S. Pečenko). Poročilo o pevskem zboru je zanimivo zlasti zato, ker se je poročevalec dotaknil zanimivih kulturnih vprašanj v zvezi z našim koncertnim občinstvom.

Poročevalec pravi, da je postalo prirejanje koncertov velikega sloga (zborovsko orkestralnih koncertov) zelo otežkočeno, ker prireditelji težko krijejo stroške za orkester. Žrtve GM so bile v zadnjih letih prevelike, da bi jih lahko doprinašali še nadalje. Pogajanja z orkestralnimi združenji so se največkrat razbila zaradi zahtev po visokih honorarjih. Še skoraj z večjo skrbjo pa gledajo na čedalje bolj pojemajoče zanimanje našega občinstva za resne koncertne prireditve. Cela vrsta koncertov visoke muzikalne kvalitete je bilo slabo obiskanih, ker prireditelji niso mogli organizirati velike propagande. Poročevalec pravi, da izgovor na slabe čase ne drži, ko vidimo naval na drugih zabavnih prireditvah. Dijaški koncert APZ je bil obiastveno priporočen po vseh ljubljanskih šolah in vstopnina je bila celo nižja od najnižje kinematografske vstopnine, toda obisk je bil vprav sramotno majhen. Že več let opazujemo naraščajočo in skoro že latentno duhovno krizo naše mladine v odnosu do našega muzikalnega javnega življenja, pravi poročevalec. Ko je bil Foerster edini glasbeni učitelj za vse ljubljanske srednje šole in je bilo petje neobvezen predmet, je obiskalo vsak koncert po 800 dijakov! Zdaj, ko imamo v Ljubljani univerzo, konservatorij in ko ima vsaka srednja šola svojega glasbenega učitelja, ni prodanih niti sto dijaških vstopnic. Na popoldanski dijaški koncert z vstopnino 2 din pošlje neka srednja šola 3 (!) dijake, velika gimnazija pa ni poslala nobenega!

Predsednik matičnega pevskega zbora je tudi dejal: Neki glasbeniki in glasbeni poročevalci iz mlajše generacije hočejo dokazati, da odbijajo našo inteligenco in posebno mladino konservativni programi. Nekateri koncerti zadnjega leta s popolnoma sodobnimi sporedi jim pa niso mogli nuditi posebnih argumentov za to trditev... Po dvajsetletnem trenju novih glasbenih smeri še ne vidimo nobenih znakov izčiščenja, a Ljubljana hoče vedno z novimi ekstremi prednjačiti celo vsej Evropi. Kaos, ki se izraža tudi v bojevitem medsebojnem obračunavanju dnevne kritike, in pretirani eksperimenti muzikalnega ustvarjanja so v veliki meri — nekateri trde, da celo v največji meri — zakrivili, da je marsikdo dezertiral iz kadra rednih koncertnih obiskovalcev ter da obiskuje koncerte, ki nimajo na programu nekaterih imen. Občinstvo je desorientirano, zmedeno, ker je bilo že prevečkrat razočarano.

Iz poročila o delovanju Orkestralnega društva (dr Karlin) smo sprevideli, da društvo opravlja izredno pomembno kulturno nalogo. V preteklem poslovnem letu je priredilo 18 koncertov v Ljubljani in podeželskih krajih. Orkester nastopa tudi pogosto v radijskem studiju. Delo orkestra je pomembno predvsem, ker orkester seznanja občinstvo tudi na deželi z orkestralnimi deli, zlasti z domačimi, ki bi se sicer z njimi ljudje ne mogli tako lahko seznaniti.

GM ima najpopolnejši studijski arhiv (arhivar L. Zepič). Vsebuje vso važnejšo sodobno glasbeno literaturo in skoraj vse tiskane slovenske skladbe ter številne rokopise. Note stalno posoja vsem pevskim društvom v državi, pa tudi v tujino izseljenskim pevskim zborom. Posebno veliko vrednost imajo številna orkestralna dela. Arhiv vsebuje skoraj vsa slovenska orkestralna dela, ki jih posoja domačim in tujim radijskim postajam ter tako opravlja zelo pomembno propagandno delo za slovensko glasbo.

Zelo pomembna kulturna ustanova GM je folklorni institut (vodja Fr. Marolt). V programu je, da bo institut začel prirejati tečaje z učitelji in glasbeniki, da bi se izpopolnila organizacija zbiranja folklornega glasbenega blaga.

Koncertna poslovalnica GM je v preteklem letu priredila 63 kulturnih prireditev; med njimi 48 koncertov. Knjigarna GM propagira predvsem slovensko glasbeno literaturo, a je dobro založena tudi z drugimi deli. To je pri nas edina knjigarna, ki se je specializirala za muzikalije. Blagajniško poročilo je ugodno, kljub majhnemu deficitu, ki je krit z društvenim premoženjem. Izvoljen je bil z malo izjemo ves dosedanji odbor, ki se bo konstituiral na prvi seji.

Naši rezervni oficirji so zborovali

V Jugoslaviji je 60.000 rezervnih oficirjev, organiziranih je pa samo okrog 5000

Ljubljana, 9. februarja

Snoči je imel ljubljanski pododbor Udruženja rezervnih oficirjev v svojih društvenih prostorih v Kazini letošnji redni občni zbor. Zbrane rezervne oficirje je pozdravil predsednik pododbora ing. Ladislav Beve. Posebno toplo je pozdravil zastopnika komandanta dravske divizije podpolkovnika Ivana Oblaka in ga prosil, naj se zahvali komandantu divizije za veliko pozornost, ki jo izkazuje rezervnim oficirjem. Predsednik je v svojem obširnem poročilu zlasti naglašal razveseljivo dejstvo, da so se razmere v središnji upravi zboljšale, odkar je prevzela posle nova uprava. Med ljubljanskim pododborom in središnjo upravo so odnošaji zdaj povsem korektni. V lanskem poslovnem letu je bil dosežen znaten uspeh s tem, da so se stara pravila v nekaterih važnih točkah izpremenila. V Jugoslaviji je 60.000 rezervnih oficirjev, organiziranih je pa samo okrog 5000. To so žalostne posledice nenormalnih razmer v prejšnji središnji upravi. Treba bo še mnogo sistematičnega dela, predno bo organizacija rezervnih oficirjev v naši državi odgovarjala številu rezervnih oficirjev in njihovi vlogi v naši narodni vojski.

Tajniško poročilo je podal tajnik E. Prinčič. Ljubljanski pododbor šteje zdaj 259 članov, a v njegov delokrog spada nad 2000 rezervnih oficirjev. O stanju blagajne je poročal blagajnik A. Kuharič, za nadzorni odbor pa J. Župančič, ki je poročal, da je našel nadzorni odbor vse poslovanje v najlepšem redu in zato predlaga upravi razrešnico. Predlog je bil soglasno sprejet.

Uprava pododbora je sprožila na občnem zboru naslednje predloge:

1. rezervnim oficirjem ne glede na javno ali zasebno zaposlitev naj se na vežbi priznajo dnevnice za vzdrževanje, odmerjene po činu ne glede na višino civilnih dohodkov.

2. rezervnim oficirjem zasebnim nameščencem naj se zakonito varujejo njihova službena mesta za časa vežbe.

3. rezervnim oficirjem javnim nameščencem naj se zakonito varujejo njihova službena mesta za časa službe v kadru.

4. rezervnim oficirjem javnim nameščencem naj se šteje kadrski rok v efektivno službeno dobo.

5. rodbinam rezervnih oficirjev, javnih in zasebnih nameščencev, ki se udeležujejo vojne, naj se zakonito varuje njihovo vzdrževanje v času odsotnosti rodbinskega poglavarja.

6. rezervnim oficirjem javnim nameščencem, ki so se udeležili vojn, naj se vojna doba, kolikor so jo prebili prišteje k efektivni službeni dobi (ne samo k dobi, ki se šteje v pokojnino).

7. rezervnim oficirjem, ki niso v državni ali banovinski službi, naj se prizna dosedanja [illegible] ugodnost za 12 voženj na leto, izdajo legitimacij naj pa posreduje udruženje.

8. rezervnim oficirjem od l. 1924 dalje izdane uniforme naj se zaradi dejanske obrabe odpišejo (razhodujejo).

9. odpravi naj se pregled uniform po dosedanjem načinu (z razkazovanjem).

Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti. Proračun ostane v glavnih mejah lanskega. Članarina je določena po pravilih in znaša 30 din letno. Po novih pravilih je bila izvoljena nova uprava pododbora, v katero je stopilo nekaj novih moči. Predsednik je ostal inž. Ladislav Beve, in tudi drugi člani predsedstva so ostali na svojih mestih. Po novih pravilih je bilo letos tudi prvič izvoljeno častno razsodišče. Delegate za redni ali izredni občni zbor ali kongres združenja bo določila uprava pododbora.

S tem je bil dnevni red izčrpan in predsednik je zaključil občni zbor.

Važna socialna ustanova

Maribor, 8. februarja

Že v drugič je potekla poslovna doba kuratorija stanice za socijalno skrb rekonvalescentnih delavcev v Mariboru in so bili v novi kuratorij imenovani sledeči zastopniki: Za delodajalsko skupino je imenovalo gospodarsko predstavništvo v Mariboru zastopnike gospodarskih krogov industrije, obrti in trgovine g. **Fischerja Karola**, direktorja tvrdke Doktor in drug, g. **Gintza** Henrika, direktorja tovarne Freund Viljem, g. **Hutterja** Josipa, tovarnarja, Ferdo **Pinterja**, veletrgovca in g. **Oseta** Andreja, podpredsednika gospodarskega predstavništva. Za delojemalsko skupino so bili imenovani sledeči zastopniki delavstva in nameščencev: g. Slavko **Saje**, g. Ivan **Vrisk**, g. **Vidovič** Stanko, g. **Kokolj** Stanko in g. **Batič** Leopold. Za zastopnika karitativnih društev je bil imenovan narodni poslanec g. dr. **Jančič** Ivan za OUZD pa upravitelj g. **Stenovec** Franjo. — Na prvi seji kuratorija stanice, ki se je vršila pretekli teden, je bil za predsednika ponovno izvoljen narodni poslanec in drž. pravdnik v. p. g. dr. **Jančič** Ivan.

Ta ustanova, o kateri se lahko trdi, da je ena največjih humanit. ustanov v Mariboru, se vzdržuje z mesečnimi prispevki po 50 par na mesec in osebo, ki jih plačujejo zaposleni delavci, delodajalci pa po en dinar od uslužbenca mesečno. Stanica se zelo povoljno razvija in je izdala nakaznic za živila, stanarino, kurivo, obleko in zdravila 137 osebam in je oskrbovala 96 rekonvalescetov od 1—6 mesecev, 23 od 6—12, 11 od 12—24, 4 24—36 in tri preko 36 mesecev. Do 31. 12. 1937 so znašali njeni dohodki 205.657.19 Din, izdatki na podporah pa 108.995.69 Din. Ta institucija zasluži vso pozornost, ker nudi podporo najbednejšim med bednimi, to je rekonvalescentnim bolnikom in družinam, katerih vzdrževatelji se zdravijo v sanatorijih za pljučne bolezni.

Smrt vzorne žene

Škofja Loka, 9. februarja

V ponedeljek na večer je izdihnila svojo plemenito dušo Škofjeločanka, ga. Minka Plantaričeva, posestnica in dolgoletna kavarnarica na Mestnem trgu štev. 6. Bela žena ji je zatisnila trudne oči v 54. letu starosti. Pokojna je bila vzor značajnosti in globoke materinske ljubezni. Tiha in trpeča je prenašala vse preiskušnje življenja, njeno blago, izredno dobro srce ni poznalo ne sovraštva ne zavisti, kakor najčistejši simbol vsega lepega in plemenitega je bilo njeno uspehov polno, bogato življenje, posvečeno v prvi vrsti drugim. Njene ustnice so onemele, a še po smrti govore o ljubezni, ki je vezala ves Plantaričev dom. Skrušeni stoje trije sinovi ob njenem mrtvaškem odru. Stojan, zasebni uradnik, Igo, veterinar in Miran, urar — in dve hčeri, ena učiteljica in druga, Dana poročena v Skoplju. Očeta ni — pokopali smo ga lani. Zdaj odhaja za njim še mati.

Pokojna je bila Škofjeločanka in poročena dvakrat. Njen dom je narodni in gospa sama se je vedno navdušeno prištevala med Sokolice. Njena hiša je bila zbirališče narodne družbe, gospa je bila neomajan, korenit značaj, in kot tako smo jo poznali in spoštovali vsi. Za škofjeloške razmere malo zavidljiva kavarniška zaposlitev ji ni dala posegati aktivno v društveno življenje, a zato ni izgubila na svoji čislanosti prav nič, ker smo vsi vedeli, kako in kaj je z gospo Minko. Samo po sebi se razume, da je bila ga. Plantaričeva iskreno darežljiva, podpirala je rada vsako karitativno delo, njeno srce je bilo polno razumevanja za trpeče in uboge.

Pogreb bo danes ob 17. Pokojnici bomo ohranili najlepši spomin, a težko preizkušenim svojcem, ki jim je zasekala smrt nenadomestljivo izgubo, izrekamo globoko sožalje!

Veleslepar Teibl na zatožni klopi

S soobtoženko Vincencijo Blatnik sta osleparila v Sloveniji več ljudi za 127.000 din — Blatnikova zanika krivdo

Ljubljana, 9. februarja

Danes se je pričela pred kazenskim senatom, ki mu predseduje s. o. s. g. Fran Kovač, razprava proti Jožefu Teiblu in soobtoženki Vincenciji Blatnik. Obtožbo, ki obsega 30 tipkanih strani, zastopa državni tožilec dr. Julij Fellaher. J. Teibl je s svojimi velikimi sleparijami s sladkorjem, moko in kokainom prekosil vse sleparje, ki so doslej sedeli na zatožni klopi tako po drznosti sleparij kakor tudi po višini vsote, ki so jo utrpeli osleparjeni. Po vsej pravici mu gre vzdevek sleparja velikega kalibra.

21 PRIMEROV ZLOČINSTVA IN PRESTOPKOV

Jožef Teibl je bil rojen 21. maja leta 1901 v Žablju pri Novem sadu, vere je rimskokatoliške, po poklicu je zasebni uradnik v Mariboru. Od žene živi ločeno. Vincencija Blatnik je bila rojena 11. julija l. 1900 v Trbovljah, je rimsko katoliške vere, poročena, po poklicu šivilja in kuharica, stanujoča v Trbovljah. Oba sta bila že predkaznovana.

Obtožnica trdi, da je Teibl sam ali s pomočjo Blatnikove v 21 primerih izvršil zločinstvo ali prestopek prevare ter zločinstvo napravljanja lažnih listin.

Jeseni l. 1936 je Teibl osleparil Kopčaverja Franca, trgovca iz Selc pri Škofji Loki pod pretvezo, da mu bo dobavil vagon sladkorja za 20.000 din. Ljudmilo Potočnik iz Krope je premotil, da je posredovala pri kupčiji s sladkorjem, ker ji je obetal dober zaslužek. Pregovorila je Ivanko Kušlan iz Ljubljane, za naročilo pol vagona sladkorja in je Kušlanova izročila na račun 10.000 din, katere je Potočnikova dala Teiblu. Dne 10. novembra je Teibl ponaredil pismo direktorja sladkorne tovarne v Osijeku, s katerim sporoča Potočnikovi, da se je pošiljatev sladkorja zakasnila. Ob koncu novembra leta 1936 je Teibl ponaredil v Ljubljani tovorni list, s katerim potrjuje tovarna sladkorja v Osijeku, da je odposlala Potočnikovi pol vagona sladkorja. V februarju lani je v Selcih kazal Ivanu Kopčaverju ponarejeno pismo sladkorne tovarne v Belju o Teiblovih sladkornih kupčijah s tovarno.

V Kropi je Teibl ponaredil pismo nekega kardinala iz Rima, katero je uporabil kot dokaz, da se lahko poroči z učiteljico Frančiško Mrovič. V novembru l. 1936 je poskušal osleparitі v Škofji Loki Ivana Avguština, kateremu se je predstavil za oskrbnika dvora in graščine na Brdu in za dvornega dobavitelja. Avguštin naj bi mu dobavil za 40.000 din moke in ovsa. Na isti način je skušal izvabiti od trgovca Franca Gorjanca v Kranju dva vagona moke za dvor na Bledu. V novembru l. 1936 sta Teibl in Blatnikova, ki se je predstavila pod imenom Veber, skušala osleparitі Ignaca Šebnika, ki sta ga hotela vzeti v službo kot skladiščnika, za kavcijo 10.000 din. Teibl se je predstavil kot upravnik dvora na Bledu. Decembra pa je Teibl po pošti vrnil Šebeniku pravstveno spričevalo na katerem je ponaredil podpis uprave dvora, da Šebenika ne more sprejeti v službo.

Jeseni l. 1936 je Teibl zvabil od Draga Pirca na Lescah 40.000 din pod pretvezo, da mu bo dobavil dva do tri vagone moke in do 3000 kg masti. Pirca je skušal Teibl osleparitі tudi s ponarejenim kokainom za vsoto 80.000 din. Marca lani je skušal osleparitі Franceta Hvastja iz Orehka pri Kranju z dobavo vagona sladkorja za 20 tisoč din. Hvastji se je predstavil za direktorja tovarne sladkorja. Pri tem poskusu sleparije je Teiblu pomagala Blatnikova, ki se je predstavila za ženo direktorja neke sladkorne tovarne in je Kopčarjeva s tem pregovorila, da je posredoval pri ponesrečeni kupčiji s Hvastjo. V marcu je skušal osleparitі Franca Šopra in njegovo ženo Maro, da bi kupila dva vagona nezatrošarinjenega sladkorja naravnost iz Belja, on da je ravnatelj tovarne in da ima finančno kontrolo podkupljeno. Na ta način da je prodal že več vagonov sladkorja 7 do 8 din za kg na Gorenjskem. Teibl in Blatnikova sta natvezila tudi Lombarju Andreju, da mu lahko dobavita poceni sladkor iz Belja. Lombarju je Teibl predložil ponarejene listine direktorja iz Belja, Blatnikova pa je Lombarja pregovarjala k kupčiji z neverjetno pustolovskimi izmišljotinami.

Uspela pa je sleparija v škodo Mihaela Lombarjeva iz Stožic. Tej sta obtoženca natvezila, da imata zveze z ministri, da potuje Teibl z diplomatskim kovčegom in na ta način lahko tihotapi kokain v sosedne države, da je Teibl zastopnik tovarne sladkorja v Belju itd. Lombarjeva je Teiblu izročila na račun za dobavo sladkorja v škodo Milana Hajnika 13.000 din, kot kupnino za lažni kokain v škodo Josipa Povšnerja znesek 44.000 din. V maju lani sta skušala osleparitі Vranšiča Janka, da bi v škodo tvrdke Bakšič v Karlovcu izplačal na račun za sladkor, ki bi ga Teibl dobavil iz Belja, vsoto 60.000 din. Blatnikova je v septembru izvabila od Josipa Lovšina 4800 din posojila, od Marije Bizilj pa 2000 din posojila, obema je natvezila, da s Teiblom tihotapi saharin in kokain, da imata zakopan denar v Mariboru in Škofji Loki, da sta lastnika avta ki je vreden 70.000 din, da jima je policija zaplenila 37.000 din v gotovini, katere bosta kmalu dobila nazaj itd. Končno je Teibl obtožen, da je izdal pri policiji v Ljubljani Blatnikovo za svojo ženo in ji priskrbel potni list in legitimacijo na ime Teibl Vincencija, žena Teibla Josipa, in se je v Beogradu Blatnikova legitimirala policiji s to lažno listino.

ZVEZE IN POZNANSTVA

Teibl je dobil zvezo s trgovcem Kopčaverjem s pomočjo Francke Mrovičeve, s katero je imel ljubavno razmerje in kateri se je najprvo predstavil kot nameščenec tvrdke Erikson v Beogradu. Mrovičeva je sestrična Kopčarjevih. Kopčarjevi in Udovičeva so slepo verjeli vsem lažem Josipa Teibla. Kopčaver je začel posredovati pri Teiblovih kupčijah s sladkorjem. V Ljubljani je Teibl predstavil Kopčaverju Blatnikovo kot ženo direktorja tovarne v Belju. Tako se je začelo. Blatnikova je potem pomagala pri poskusu sleparije pri Hvastji. Sleparija ni uspela, ker je Hvastjo pregovorila žena, da ni dal denarja na račun.

Teibl je v preiskavi priznal sleparijo v škodo Kopčaverja in poskus sleparije v škodo Hvastje in v škodo Soperjevih v Hrastniku, Blatnikova pa je zanikala krivdo v teh primerih. Njena krivda pa je potrjena po oškodovanih pričah.

Mrovičevo je Teibl obiskoval dve leti v Kropi in se je tako seznanil tudi s Potočnikovo, ki je posredovala pri sleparijі v škodo Kušlanove. Tudi to sleparijo Teibl priznava. Teibl se je potem, ko je osleparil Lombarjevo odpeljal v Nemčijo. Iz Berlina je telefonično vprašal učiteljico Mrovičevo po številki njene noge, da ji bo kupil čevlje. Mrovičevi je natvezil, da se bosta poročila še preden bo potekel rok po finančnem zakonu za možitev učiteljic. K Mrovičevi se je vozil v Kropo z avtotaksijem. Bil pa je tudi surov z njo. Nekoč sta se sprla in je Teibl streljal za njo. Gorjanc je preprečil sleparijo s tem, da je sam telefoniral upravi dvora na Bledu. Ignac Šebenik je na ta način preprečil sleparijo, da je dal kavcijo naložiti v hranilni knjižici, ki je bila vinkulirana. Z denarjem, ki ga je izvabil Dragu Pircu, je Teibl kupil motorno kolo za 22.000 din, pogajal pa se je tedaj tudi za nakup avta pri Desi. Hotel je imeti poseben voz iz Nemčije. S pomočjo beograjskega potnika Aleksandra Seklerja je znal Teibl v hotelu Miklič razširiti med interesenti vest, da se peča s sladkornimi kupčijami. Tako je zvedel o Teiblu tudi Lombar in Mihaela Lombar, ki je dobila s pomočjo svojega ljubimca Gvida Krošca kupce za Teiblov sladkor. Za kokainske kupčije pa je pridobila Povšnerja Josipa, kateremu je prodala ponarejen kokain. Ko je Lombarjeva pozvala Teibla in Blatnikovo na odgovor, sta sleparja čez noč izginila iz Ljubljane. Teibl priznava sleparije v škodo kupcev ki jih je dobila Lombarjeva, Blatnikova pa krivdo v teh primerih zanika. Teibl je pobegnil tedaj v Maribor, Blatnikova pa v Zagreb, kjer so jo prijeli pod imenom Intihar. Policija ji je zaplenila večjo količino ponarejenega kokaina in okrog 38.000 din v gotovini, katere ji je izročil Teibl. Na policiji je Blatnikova prvotno priznala vsa dejanja in sodelovanje pri sleparijah s Teiblom. Oba obtoženca zanikata krivdo glede sleparije v škodo Vranešiča Janka, oziroma v škodo tvrdke Bakšič. Biziljevo in Lovšina je Blatnikova osleparila potem, ko je bila izpuščena iz preiskovalnega zapora.

ZA TEOLOGA SE JE PRIPRAVLJAL

Obtožnica pripominja, da sta oba obtoženca zelo lažniva in drzna sleparja. Pri Bonaču sta naročila škatljice in ovitke z napisom »Merk«, v katerih sta nameravala prodajati ponarejeni kokain na debelo. Teibl trdi, da je v Sloveniji sklenil več reelnih kupčij s sladkorjem, noče pa izdati kupcev. Teibl je bil zaradi prevar že večkrat obsojen, tako v Novem Sadu na 2 leti ječe, v Slavonski Požegi na 4 leta ječe itd. Iz Zagreba so ga izgnali za pet let. Ima dva razreda gimnazije in je bil 4 leta v samostanu pri Raji. Hotel je vstopiti v teologijo. L. 1921 se je oženil z neko Evo Offenbaher, s katero ne živi skupno. Do tega leta je prebival na posestvu svojega očeta v Žablju, nato se je preselil v Novi Sad in je bil zaposlen v trgovini z žitom. L. 1923 je začel s prevarami. V Sloveniji so se mu posrečile sleparije v škodo Frana Kopčaverja, Ivanke Kušlan, Draga Pirca in Lombar Mihacle za skupno vsoto 127.000 din.

Od tega denarja je dal Blatnikovi 50 tisoč din, na potovanju v Italijo sta z Blatnikovo porabila 25.000 din, okrog 25 tisoč din pa za potovanje po Nemčiji. Le nekaj malega je Teibl povrnil Kopčaverju in Kušlanovi.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 9. februarja katoličani: Apolonija, Ciril

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Kraljica džungle

Kino Matica: Pastir Kostja ob 14.15

Kino Union: Paglavček

Kino Sloga: Racija v ekspresu

Društvo »Pravnik« predavanje dr. Štempiharja »Odprava protidogovorno izposlovanih zamudnih sodb« ob 18. v dvorani sodne palače št. 79

Ljudska univerza predavanje prof. Frana Gnjezde »Psihologija in teorija sanjskih pojavov« ob 20. v mali Filharmonični dvorani

Podružnica SVD: predavanje Frida Lenarda »Sadni izbor za Ljubljano in okolico v besedi in sliki« ob 19. v predavalnici mineraloškega instituta univerze

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Šelenburgova ulica 7.

Izpod sita

V Ljubljani imamo bolnico. Splošna je, dostopna vsem, kadar ni polna. Pa smo brali oni dan o tej naši splošni in splošno znani bolnici tole:

»Mnogo se govori o naši splošni bolnišnici zlasti pa o njenem stanju, češ, da je prenatrpana in da razmere, v kakršnih se nahajajo v njej bolniki, naravnost kričijo po izboljšanju. Med občinstvom se ustvarja neko tatarsko mnenje, češ, da je naša ljubljanska bolnišnica nekaj tako gorostasnega, da nas bi bilo lahko sram pred svetom, da je med nami kulturnimi ljudmi kaj takega sploh mogoče. Naša akademska mladina, ki je povzdignila glas po razširitvi in izboljšanju bolnišnice, je šla v svoji vnemi brez dvoma predaleč, ko ni računala z danimi možnostmi, temveč je na slepo prirejala razne akcije, s katerimi pa naše oblasti kajpak niso mogle sodelovati.

Zato je bilo brez dvoma prav, da smo se obrnili naravnost na mesto, kjer smo utegnili dobiti edino prave podatke o stanju splošne bolnišnice. Tu pa smo zvedeli, da vrag le ni tako črn, kakor ga slikajo. Naša bolnišnica je v primeri z bolnišnicami v naši državi še v dokaj dobrem stanju, kjer je v polni meri poskrbljeno, da dobe bolniki hrano, kakor se spodobi in je tudi v higienskem pogledu v primeri z drugimi bolnišnicami pri nas še, lahko se reče, pravi raj.«

Te besede je zapisal o naš. bolnici »Slovenčevo« opoldanski privesek v petek 4. februarja 1938 v številki 27. na drugi strani.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 9. februarja: Bela bolezen. Red Sreda

Četrtek, 10. februarja: »Veronika Deseniška«. Red A.

Petek, 11. februarja: zaprto

Sobota, 12. februarja: Rdeče rože. Premiera. Premierski abonma.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 9. februarja: Tosca. Red Četrtek

Četrtek, 10. februarja: zaprto.

Petek, 11. februarja: Ob 15. uri: Ero z onega sveta. Debut gdčne Heybalove. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol

Sobota, 12. februarja: La Boheme. Gostovanje g. Antona Dermote. Izven. Znižane cene.

★

Nova premiera v drami. V soboto dne 12. t. m. se bo igrala za Premierski abonma komedija italijanskega pisatelja Benedettija, ki je poleg Pirandella eden najbolj znanih uspešnih dramatikov sodobnosti. Delo **»Rdeče rože«** je tridejanka, katere dejanje se godi v Rimu v vili inženjerja Veranija (Jan). Veliko vlogo igrajo rdeče rože, ki jih dobiva njegova žena Marina (M. Danilova) od neznanca, ki se podpisuje Misterij. Rože in pisma napravijo v mladem zakonu veliko zmedo, ki jo pomaga zapletati in razpletati domači prijatelj dr. Savelli (Sancin). Režija je Kreftova.

Preprečena tatvina

Domžale, 9. februarja

Včeraj se je oglasil v župnišču v Dobu pri Domžalah neznan možak in vprašal kuharico po župniku. Župnika ni bilo doma, na kar je neznanec vprašal, kje imajo stranišče. Pokazali so mu prostor, ker ga pa dolgo ni bilo ven, se je kuharici zdelo sumljivo in poklicala je znanko, da sta obe začeli iskati neznanca. Stranišče je bilo prazno, na kar sta ga našli v gornjih prostorih, kjer si je že prilastil hranilno knjižico. Ko sta ga presenetili je skočil proti njima in naglo zbežal iz hiše. Ženski sta klicali na pomoč in ljudje so ga kmalu ujeli. Zdaj je zaprt v domžalskih zaporih.

Tramvaj podrl žensko

Ljubljana, 9. februarja.

Ob 11.15 je vozil tramvajski voz št. 31 v smeri od Bavarskega dvora proti glavnemu kolodvoru. Progo je hotela tedaj prekoračiti starejša kmečka ženska, Ivanka Meden iz Preske. Voznik ni mogel takoj ustaviti voza ter preprečiti nesreče. Tramvaj je podrl žensko in kakor smo mogli ugotoviti po prvih informacijah, je ponesrečenka le nekoliko ranjena na glavi. Reševalci so jo prepeljali v bolnico.

VLOMILSKA ČETVORKA

V okolici Brežic so se spoznali štirje brezposelneži in sicer Ivan Štefančič, France Hastiger, Tone Milier in Anton Kerin, ki so sklenili pomagati si z vlomi in tatvinami. Najprej so pričeli krasti v vaseh ob Krki, nato pa so se preselili v okolico Vidma pri Krškem. Te dni so vdrli v zidanico Ferdinanda Roša v Stari vasi, kjer so več rjuh, nekaj posode in nekaj posteljne odeje. Potem so se ponoči splazili v shrambo videmskega župnišča, odkoder so odnesli celo zalogo prekajene svinjine in masti. Naslednjo noč so vdrli v hišo posestnice Marije Maver v Stari vasi in ukradli dva nahrbtnika, več ženske obleke in 10 parov nogavic. Orožniki tatinsko četvorko pridno zasledujejo.

DNEVNE VESTI

— **Slovenski javnosti! Klub slušateljev germanske filologije na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani namerava prirediti o velikih počitnicah 1938 študijsko potovanje v Nemčijo. Ker so dandanes štipendije silno redke in še bolj oni, ki bi si mogli privoščiti študij v tujini na lastne stroške, naj bi to v majhni meri nadomestila skupna ekskurzija germanistov. Saj s spoznanjem drugih držav in kultur si širimo duševno obzorje, kar je nam, kot bodočim vzgojiteljem mladine, pač potrebno. Jasno je, da društvo osamljeno ne zmore prireditve take ekskurzije, zato se po tej poti obrača na slovensko javnost, da nam z ozirom na težko stališče naše akademske mladine priskoči na pomoč. Ne zavračajte naših prošenj, ki jih bomo razposlali! Klub slušateljev germanske filologije na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani.**

— **Polovična voznina za občne zbore društev.** Po novem členu 28a splošnega pravilnika o voznih in prevoznih ugodnostih z dne 4. VII. 1936, kateri je objavljen v Službenem listu Kr. banske uprave dravske banovine štev. 958 z dne 29. I. 1938, morejo dovoljevati žel. direkcije za letne skupščine kulturnih, znanstvenih, človekoljubnih, telovadnih in sportnih društev 50% popust voznih cen. Ta popust morejo uživati samo člani dotičnega društva, ki morajo imeti društveni članski list s fotografijo, za odobritev vozne ugodnosti je treba, da vloži društvo katero se po svojih pravilih smatra kot kulturno, znanstveno, človekoljubno, telovadno ali športno, pri železniški direkciji prošnjo najkasneje 15 dni pred letno skupščino, navede dan in kraj letne skupščine ter če se bodo te udeležili tudi člani iz območja drugih železniških direkcij. Društvo si samo preskrbi prošnji odgovarjajoče število legitimacij za kupovanje železniške vozne karte po vzorcu 3 železniške potniške tarife del II (vzorec ej na vpogled pri vsaki železniški postaji), katere bo železniška direkcija žigosane s svojim kontrolnim žigom vrnila obenem z rešitvijo društvu, da jih to potem pred nastopom vožnje izroči udeležnikom, ker jih morajo še pri vožnji na skupščino pustiti žigosati pri potniški blagajni. Prošnjam, ki bi ne bile vložene najkasneje 15 dni pred skupščino, ali da bi vozno ugodnost uživali tudi udeležniki, ki nimajo društvene legitimacije, žel. direkcije ne morejo ugoditi.

Žal Vam bo, če si danes ne ogledate sijajne filmske komedije

PAGLAVČEK

(LE MIOCHE)

Samski profesor z malim otrokom nebogljenčkom v jezuitskem internatu. Težavni zapletljaji in komedije, ki jih ima starikavi samec zaradi otroka, vzbujajo pri občinstvu **salve smeha!**

TA FILM SI MORATE OGLEDATI!

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15

KINO UNION, tel. 22-21

— Stari in onemogli delavci bodo mogli svoje pravice iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt uveljaviti **samo za ona obdobja zaposlenja, za katera so bili prispevki dejanske plačani.** Ako prispevki niso plačani, po določbah zakona o zavarovanju delavcev, pravice do starostnega in invalidnega zavarovanja niso pridobljene. (§ 68. zak. o zav. del.) Delodajalci **se morajo te važne socialne in moralne odgovornosti stalno zavedati.**

— **Zdravniška vest.** V imenik zdravnikov zdravniške bornice za dravsko banovino sta bila vpisana zdravnik v Krškem dr. Zvonimir Šusteršič in zdravnik v Topolšici dr. Dragotin Paunković.

— **Nov odvetnik v Slovenskih Konjicah.** V imenik advokatov s sedežem v Slovenskih Konjicah je bil vpisan Jože Humer.

— **Našim naročnikom** toplo priporočamo D. Ravljenovo zbirko črtic, novel in satir, ki je pravkar izšla pod naslovom »Zgodbe brez groze«. Naroča se pri založbi »Cesti« v Ljubljani, Knafljeva ulica 5 in velja broširan izvod s poštnino samo 11 din, v celo platno vezan pa s poštnino 16.— din.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list« kr. banske uprave dravske banovine št. 12 z dne 9. t. m. objavlja pravilnik za zameno obveznic 7%nega investicijskega posojila iz leta 1921, pravila o opravljanju strokovnega izpita za učiteljice banovinskih kmetijskih, gospodinjskih šol in tečajev, odredbo o postavitvi predsednika in namestitev mojstrske izpitne komisije pri Zbornici za TOI v Ljubljani in poročilo volilnega odbora za dravsko banovino o izidu volitev senatorjev.

Kino Sloga — Tel. 27-30

Samo še danes velenapeti kriminalni film

Racija v ekspresu

V glavnih vlogah: Brian Donley, Gloria Stuart, Douglas Fowley.

Najnovejši žurnal — Krasen dopolnilni spored!

— **7,000.000 za dograditev oceanografskega instituta v Splitu.** Splitska trgovska zbornica je bila obveščena, da je sprejet v proračun prosvetnega ministrstva poseben amandman, ki se z njim pooblašča prosvetni minister, da najame 7 milijonov din posojila za dograditev in ureditev oceanografskega instituta.

— **Množina tobaka za obmejne prebivalce.** Dunajska »Wiener Zeitung« objavlja odredbo o izpremembi carinskega postopka glede tobaka. Na podlagi tega smejo obmejni prebivalci dnevno preko meje za lastno uporabo brez vsake carine prenesti 5 cigar ali 25 cigaret, oziroma 25 gr. tobaka. Če imajo s seboj cigare, cigarete in tobak, se morajo podvreči carinskim predpisom. Novi predpisi pa veljajo le za gotove obmejne kraje in bodo v primeru zlorabe seveda takoj ukinjeni.

— **Znatno znižanje carin za izvoz jugoslovenskega lesa v Nemčijo.** Na prvi seji nemško-jugoslovenskega odbora lesnih strokovnjakov in gospodarstvenikov v Eisenachu je bilo doseženo znatno znižanje uvozne carine za naše iglavce. Dosežen je bil sporazum za cene raznih sortimentov rezanega lesa (bosanski, slovenski in hrvatski iglavci) in sicer bo znašala carina 1.50 marke za metrski stot namestu 2.50 kakor doslej, kar znaša pri vagonu 100 mark. Ta carinska olajšava velja od začetka februarja do konca maja 1938 za kupčije, sklenjene preko nemške devizne centrale.

— **Trgovinska pogajanja s Avstrijo.** Z Dunaja poročajo, da trgovinska pogajanja med našo in avstrijsko delegacijo, začeta 4. t. m. polagoma napredujejo. Jugoslovenska delegacija si prizadeva v prvi vrsti doseči povečanje naših izvoznih kontingentov za prašiče, perutnino, sadje in sočivje. Avstrijska delegacija pa zahteva naj bi se olajšal izvoz avstrijskih industrijskih izdelkov v Jugoslavijo s tem, da bi se znižal tečaj šilinga v Jugoslaviji. Pogajanja se bodo najbrž precej zavlekla, ker so na dnevnem redu dokaj zamotana vprašanja.

— **11.770,000.000 din vlog v naših bankah in hranilnicah.** Ob koncu lanskega leta je bilo v vseh bankah in hranilnicah naše države za 11.770,000.000 din vlog. V decembru so padle vloge za 37,000.000 din.

— **Porast cen na debelo v lanskem letu.** Kretanje indeksa cen Narodne banke v naši državi v lanskem letu kaže, da so se podražili vsi glavni predmeti. Cene na debelo so poskočile za 9%. Industrijski proizvodi so se pa podražili celo za 11.3%.

— **Ocena osnutkov lepaka Ljubljanskega velesejma.** Uprava Ljubljanskega velesejma je razpisala v decembru lanskega leta nagradni natečaj za osnutke lepaka za letošnji XVIII. spomladanski velesejem, ki bo od 4. do 13. junija. Razpisu se je odzvalo 13 natečajnikov z 17 osnutki. Žirija je 5. t. m. pregledala te osnutke in jih ocenila takole: I. nagrada v iznosu din 2.000.— gre autorju osnutka pod geslom »Ljubljana« — g. Marku Ferležu, Petrovče. II. nagrada v iznosu din 500.— pritiče osnutku pod geslom »Zmaj 2 — B 17 Z«, autor g. Boris Race, dipl. tehnik, Ljubljana. III. nagrado din 250.— je dobil osnutek »Ljubljana — Razstava«, autor g. Emanuel Vajlavec, grafik, Ljubljana. IV. nagrado din 250.— je zaslužil osnutek »Srce«, autor g. Kladnik Josip, Slov. Bistrica. Osnutek pod geslom »Čeja« je prav zanimiv, žal pa ne odgovarja razpisu tega nagradnega natečaja.

— **Razdelitev evidenčnih tablic** in redni letni pregled motornih vozil se bo vršil za srez Kranj I. v sredo 23. t. m. ob pol 9. uri v Kranju, Glavni trg, pred mestno hišo. II. v četrtek 24. t. m. ob pol 9. uri v Tržiču na trgu pred pošto za občine Tržič, Sv. Ana, Sv. Katarina, Golnik, Križe in Kovor.

— **Šoferski izpiti poklicnih šoferjev in samovozačev motornih vozil,** se bodo vršili za sreze Kranj, Radovljica in Škofja Loka v sredo 2. marca ob 8. uri pri sreskem načelstvu v Kranju. Interesenti naj svoje pravilno opremljene prošnje pravočasno vložé pri sreskem načelstvu v Kranju.

— **Planinci!** Zadnje dni junija bo v Pragi kongres Mednarodne unije planinskih združenj in kongres Asocijacije slovanskih planinskih društev. Istočasno bo Klub čehoslovaških turistov proslavil 50-letnico svojega obstoja. Vsem udeležencem teh kongresov je uprava čehoslovaških državnih železnic dovolila 50% popust pri voznini po šestdnevnem bivanju na ozemlju Čehoslovaške in to v času od 1. maja do 31. oktobra 1938. Ta popust velja za vsa potovanja inozemcev po Čehoslovaški ter je potrebno, da se dotični izkaže pri železniški blagajni s potnim listom, kar služi za dokaz, da je inozemec. Zveza planinskih društev priredi predvidoma poseben izlet planincev na Čehoslovaško, v Prago in v Tatro, na kar že sedaj opozarjamo, da si morete pravočasno rezervirati dopuste.

— **Prve v Zenici izdelane tračnice.** Včeraj so prišle iz železarne v Zenici prve tračnice. Tovarna je izdelala 20 vagonov tračnic za normalni tir. Tračnice se bodo porabile za vicinalno progo Vršac—Pančevo.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, v splošnem pa stanovitno vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 12, na Rabu 11, v Zagrebu in Sarajevu 7, v Ljubljani 5.3, v Mariboru 5.3, v Beogradu 5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 774.4, temperatura je znašala 1.2.

— **Zasledovan cerkveni tat.** Policija in druge varnostne oblasti zasledujejo bivšega ključavničarskega pomočnika Matijo Butkoviča, ki je nedavno vlomil v cerkev v Koprivnici, odkoder je odnesel s svojimi tovariši za okrog 10.000 din plena. Butkovič, ki je star 53 let, je pobegnil najbrž nekam v okolico Ljubljane, ni pa izključeno, da se skriva tudi v mestu.

— **Povratek izgnanih Avstrijcev v Jugoslavijo.** Nedavno so bili iz naše države izgnani avstrijska trgovca Alojzij in Franc Fiedler ter gostilničar Josip Kern iz Gornje Radgone. V soboto 5. februarja so se pa lahko vrnili v Jugoslavijo, ker je preiskava pokazala, da niso ničesar zakrivili.

— **17 tisočakov v pivski steklenici.** Trgovec z mesnino Ivan Šenković v Karlovcu je bil oni dan okraden. Policija je kmalu izsledila vlomilca 27letnega Josipa Škrbina, ki je ukradel Šenkoviču 17 tisočakov. Denar je stlačil v pivsko steklenico in ga zakopal doma v Galdovu na vrtu, kjer so ga tudi našli.

Iz Ljubljane

—lj **Obletnica smrti ing. Milana Šukljeta.** Lani 10. februarja ponoči je umrl na Golniku glavni tajnik Zveze industrijcev ing. Milan Šuklje. Njegova smrt je bila hud udarec ne samo za pokojnikovo družinico in njegove prijatelje, temveč za vse naše javno življenje, posebno pa za našo Dolenjsko, ki ji je bil iskren, dober in neumorno delaven prijatelj. Šele zdaj se prav vidi, koliko je delal za njo in kako težko ga pogrešajo tisti, ki so delali z njim. Jutri ob 7. zjutraj bo v frančiškanski cerkvi maša zadušnica za blagim pokojnikom, popoldne se pa poklonijo njegovi prijatelji na pokopališču pri Sv. Križu njegovemu spominu.

—lj **Gostovanja židovskega gledališča »Habime« v Ljubljani ne bo.** Jutri bi moralo gostovati v Ljubljani znano židovsko gledališče »Habima«. Gostovanje je pa odpovedano. Odpovedalo ga je židovsko gledališče samo, ker ni dobilo dovoljenje, da bi podaljšalo svoje bivanje v naši državi. Posredovalnica Jugokoncert je založila zanj 250.000 din, toda tudi to ni pomagalo in židovsko gledališče mora zapustiti našo državo do 10. t. m. opolnoči. Če bi bilo finančno ministrstvo dovolilo židovskemu gledališču ostati v Jugoslaviji vsaj do petka, bi bilo lahko gostovalo v Ljubljani, tako pa ne more, ker bi bila predstava končana jutri okrog 23, in tako bi imelo gledališče premalo časa, da zam[illegible]

naše države, tembolj ker ima s seboj toliko gledališke opreme, da potuje v treh vagonih. Namestu gostovanja židovskega gledališča bo jutri v drami »Veronika Deseniška« za red A. Opera bo zaprta.

—lj **Med slovenskimi tenoristi stopa močno v ospredje mladi pevec Anton Drmota,** ki je izšel iz šole ljubljanskega državnega konzervatorija in naše opere. Študij je nadaljeval na Dunaju pri gospe Rado, in bil takoj potem angažiran na državno opero, kjer sedaj že drugo leto prav uspešno nastopa. Dunajski kritiki hvalijo njegov tenor, pa tudi njegovo igro. Da je v glasbenem življenju Dunaja vpoštevan, dokazuje tudi to, da ga pogosto vabijo kot oratorijskega pevca in tu ima še prav posebne uspehe. Svoj ljubljanski koncert, ki ga bo imel v ponedeljek, dne 14. t. m. zvečer v veliki Filharmonični dvorani začne tudi s 3 oratorijskimi arijami, ki so jih zložili Bach, Händel in Verdi. Na Dermotov koncert opozarjamo vse številne njegove prijatelje. Vstopnice se dobe v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

—lj **Paris 38 je deviza drugega elitnega** umetniškega plesa, ki ga priredi Klub neodvisnih likovnih umetnikov dne 19. t. m. v Kazini. Priprave za izbirne dekoracije so v polnem teku. Kakor lani, bodo tudi letos slikarjem priskočili na pomoč kiparji tako, da bo dekoracija v Kazinski dvorani uprav senzacionalna. Geslo izdajamo že sedaj, da nudimo našim elegantnim damam priliko, da dvignejo blesk te naše najelitnejše prireditve s toaletami najnovejših modelov.

—lj **Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani** vljudno prosi p. n. abonente, da poravnajo 6 obrok abonmana do 14. t. m. Drama potrebuje za Kreftovo »Veliko puntarijo« večje število štatistov. Gospodje, ki žele sodelovati, naj se javijo danes ob 5. uri popoldne v drami.

—lj **Seznam najdenih predmetov,** prijavljenih upravi policije v Ljubljani v mesecu januarju: bankovec za 100 din, zlata verižica z obeskom Matere božje, srebrna damska ura, srebrna damska zapestna ura na usnjatem jermenu, srebrna zapestnica, zlato nalivno pero, zapestna ura iz niklja, damski prstan z zelenim in belim kamnom, flanelasta vrečka z 24.75 din, denarnica z 56 din in 2 ključa od kolesa, naočniki, črno obrobljeni, naočniki, del plošče od avtomobila in del stop-svetilke od avtomobila in knjiga — signalni pravilnik. V železniških vozovih so bili najdeni ti predmeti: 37 dežnikov, 6 palic, 2 smučarski palici, 12 parov galoš, svilena kombineža, 7 šalov, pločevina, 2 klobuka, 3 čepice, 4 pare rokavic, moška srajca in jopica, 2 suknjiča, pelerina, siv damski kožuh, 2 moška plašča, deški plašč, jopica, aktovka, moški plašč in klobuk, 4 nahrbtniki, torba s starimi čevlji, zavitek pavole, zavitek v njem jopica, zavitek žičnikov, zavitek z 2 lisičjima kožama, 2 zavitka damskega perila, 2 zavitka moškega perila, zavitek neizgotovljene moške obleke, zavitek stare obleke, zavitek papirja, zavitek damske obleke nagobčnik, košarica, kolesna sesalka, zaboj kvasa, nov predpasnik, tamburica, blazina, odeja in blazina, 2 risalna bloka, zvez polomljenih dežnikov, prazen vrč, kladivo, vrč iz gline, slika v okvirju, živa kokoš, denarnica z 520 din, denarnica z 12 din, prazna listnica, 1 bankovec za 100 din in ročno torbica s toaletnimi potrebščinami.

—lj **Foto večeri SPD: Osrednje društvo** SPD priredi prihodnji foto večer za svoje člane v petek 11. t. m. ob 20. v društveni foto temnici na Aleksandrovi cesti. Prof. Ravnik bo vodil praktične vaje v povečavanju slik. Ker je število udeležencev pri enem večeru omejeno, je potrebno, da se interesenti pravočasno prijavijo v društveni pisarni na Aleksadrovi cesti 4/I.

—lj **Akademska skupina SPD priredi svoje** predavanje v četrtek 10. t. m. ob 18. uri v dvorani Trgovske akademije. Predaval bo tovariš Rakovec Rajko o alpskem živalstvu. Člani akademske skupine so vabljeni na to predavanje.

— **Zgubil se je lovski pes (ptičar).** Čuje na ime »Azor«. Številka pasje znamke je 1939. Kdor kaj ve o njem, izvoli sporočiti pisarni dra. Ravniharja.

—lj **Opozarjamo na javno predavanje** Splošnega ženskega društva **O socialni in zdravstveni zaščiti šolske mladine v četrtek,** 10. t. m. na šentjakobski šoli. Predava dr. Slava Lunaček, šefinja šolske poliklinike.

—lj **»Njeno veliko ljubezen«** zadnje delo komediografa Franca Molnarja ponovijo Šentjakobčani v soboto 12. in nedeljo 13. t. m. zvečer. Obe predstavi sta naleteli na topel odziv pri publiki, ki je bila s komadom in prikazanjem popolnoma zadovoljna. Predprodaja vstopnic v soboto.

—lj **Lastniki vrtov, ne zamudite zanimivega** predavanja o sadnem izboru za Ljubljano in okolico, ki bo bogato ilustrirano s skioptičnimi slikami. Predavanje bo drevi ob 19. v mineraloškem institutu univerze. Priredi ga ljubljanska podružnica SVD. Govoril bo znani praktik g. Lenard Frido. Vstop prost.

—lj **»Šolski plesni turnir za prvenstvo Ljubljane v l. 1938.« bo jutri v četrtek ob 20. uri v veliki dvorani Kazine med plesno vajo Jenkove šole. Vljudno vabljeni.**

VEDNO MLADA IN AKTUALNA, DUHOVITA JAZZ-KOMEDIJA

PASTIR KOSTJA *Zadnjikrat v Ljubljani!*

DANES OB 14.15 URI — KINO MATICA

BOGAT PREDPROGRAM! MATINEJSKE CENE DIN 3.50 — 6.50.

—lj **Ljudska univerza v Ljubljani.** Drevi bo predaval prof. Franc Gnjezda o zanimivi temi Psihologija in teorija sanjskih pojavov. Predavanje se bo vršilo v mali dvorani Filharmoničnega društva (kino Matica). Pričetek ob 20. Vstop prost.

—lj **Društvo »Tabor«.** V četrtek 10. t. m. ob 20.30 bo predaval g. Karlo Kocjančič: »Po slovenskih višavah in dobravah«. Predavanje bodo spremljale skioptične slike. Predavanje bo v kemijski predavalnici na realki, Vegova ulica. Vabljeni člani in prijatelji društva!.

—lj **Sokolsko društvo Ljubljana-Šiška** poziva vse svoje brezposelno članstvo, da se sigurno oglasi v pisarni Sokolskega doma v Šiški v petek, dne 11. februarja 1938 med 6. in 8. uro zvečer.«

—lj **Tatvina na trgu.** Na Vodnikovem trgu je nekdo odpeljal Ivanu Bonderju 300 din vredan ročni voziček. Ukradeni voziček je srednje velik in ne pobarvan.

—lj **Ukradeno kolo.** Iz veže gostilne Smole na Ljubljanski cesti v Mostah je bilo ukradeno mesarskemu mojstru Josipu Habjanu 1000 din vredno kolo znamke »Puch«. Habjanovo kolo je črno pleskano in ima tov. št. 33.870.02.

—lj **Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli,** katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

Iz Celja

—c **Potrošnja alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov.** Lani so popili Celjani in okoličani 593.554 l vina in vinskega mošta, 321.350 l piva, 117.893 sadjevca ter 47.125 l žganja, likerjev in konjaka, tobačnih izdelkov pa so pokadili za 12,893.248 din in porabili za 127.900 din cigaretnega papirja.

—c **Tri nesreče.** Pred dnevi je padla 18 letna hčerka posestnice Marija Ojstrškova iz Konjuc pri Teharju na poledeneli cesti na Polulah pri Celju tako nesrečno, da ji je počila kost v desnem kolenu. V nedeljo je padel 34- letni hlapec Alojz Zalokar v Virštanju tri metre globoko in se hudo poškodoval po glavi. V ponedeljek je padel 29 letni cinkarniški delavec Viktor Vrečko iz Arclina pri Vojniku pri delu tri metre globoko z lestve in si zlomil levo nogo. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c **V celjski bolnici** je umrla v torek 60 letna postrežnica Marija Kocjanova z Mariborske ceste 16 v Celju.

Iz Maribora

— **Članski sestanek JNS za mesto Maribor** bo v četrtek 10. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. O političnem in gospodarskem položaju bo poročal minister in senator g. Ivan Pucelj. Omladinci, udeležite se tega sestanka!

— **Gledališki repertoar.** Drevi vprizore Župančičevo dramo »Veronika Deseniška« Red C. V četrtek bo prva repriza Gilbertove operete »Noč v Kairu«. Predstava je za red D.

— **Tujskoprometni natečaj.** Zveza za tujski promet v Ljubljani in Tujskoprometna zveza v Mariboru razpisuje nagradni natečaj za osnutke tujskoprometnega propagandnega lepaka za Slovenijo, ki bi naj v privlačni obliki pravilno karakteriziral Slovenijo kot tujskoprometno pokrajino. Razpisujejo se tri nagrade v skupnem znesku 5000 din, in sicer I. nagrada 2500 din, II. nagrada 1500 din in III. nagrada 1000 din. Z geslom opremljeni osnutki se morajo predati odnosno vposlati najkasneje do 15. marca na naslov Zveze za tujski promet v Ljubljani ali Tujskoprometne zveze v Mariboru. Posebni razpisi s podrobnimi pogoji za ta natečaj so interesentom na razpolago v vseh poslovalnicah Putnika.

— **Iz drvečega vlaka je skočil.** Zaradi množice ljudi, ki se je gnetla v vlaku Maribor—Hoče ni mogel na svoji postaji v Hočah izstopiti 30letni mesarski pomočnik Franc Rečnik. Zato je tvegal skok iz vlaka med postajama Hoče—Slivnica. Rečnik je padel tako nesrečno na kup gramoza od progi, da je pri tem zadobil zelo hude poškodbe. Prepeljati so ga morali v mariborsko bolnico.

— **O zgodovini obrtništva in delavstva** v Mariboru bo v četrtek dne 10. t. m. predaval g. prof. Baš v Ljudski univerzi v Studencih. Vstopnine ni.

— **Ženina obklali.** V nedeljo se je poročil 20letni posestnikov sin Ivan Janžekovič iz Čremljenška pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah. Ko so svatje v veselem razpoloženju šli skozi Duplek, je več pijanih fantov — sumijo, da jih je podkupila neka bivša ženinova zaročenka — napadlo ženina in so ga z nožem grozno obklali. Težko ranjenega Janžekoviča so morali od premiti v tukajšnjo bolnico, kjer upajo, da mu bodo rešili življenje.

— *Okraden epileptik.* V neki gostilni v Frankopanovi ulici je zadobil pekovski pomočnik Franc Satler epileptičen napad. Med prenosom je izrabil neznani žepar priliko in nesrečniku izmaknil denarnico z zadnjim denarjem v znesku 100 din.

Živilski trg

Ljubljana, 9. februarja

Februarja in marca vlada navadno na trgu zimsko mrtvilo. Cene so najvišje v primeri z drugimi meseci, ko je naprodaj mnogo več blaga. Tudi zdaj je na živilskem trgu zelo malo prometa. Domače zelenjave je malo, uvožene pa gospodinje tudi ne kupujejo posebno. Zelo slabo gre v denar tudi južno sadje, ki bi bilo lahko znatno cenejše, če bi ne bila nanj uvedena tako visoka trošarina. Pozimi, ko je domače zelenjave malo, v Ljubljani konzumiramo največ uvoženo zelenjavo, ki je tudi zelo zatrošarinjena.

Cene zelenjave in sadja so ostale zadnje čase v splošnem nespremenjene. Razne vrste uvožene salate so po 10, 14 in 16 din kg. Goriški radič je po 16 din, domač po 12 din kg. Novost je grah v stročju, ki je po 20 din kg. Špinačo prodajajo povprečno po 12 din kg. Domača zelena koleraba je po 2 din kos. Na izbiro je cvetače, ki jo prodajajo po 4, 6 in 7 din kg. Z jabolki bo trg dobro založen vso zimo, kakor kaže, seveda bodo pa čedalje dražja.

Izmed vseh vrst živil so se zadnje čase pocenile nekoliko samo jajca, čeprav perutninski trg ni dobro založen. Povprečno jih prodajajo po 12 do 14 komadov za 10 din. Žive perutnine je malo naprodaj, a tudi povpraševanja ni po nji.

Uradno vremensko poročilo

po stanju z dne 9. t. m.

Rateče-Planica, 870 m: —10, deloma pooblačeno, mirno, pršič, 90 cm, skakalnice uporabne,

Planica-Slatne (Dom Ilirije) 1000 m: —10, jasno, mirno, 35 pršiča na 90 podlage, drsališče in sankališče uporabni,

Kranjska gora, 810 m: —10, jasno, mirno, pršič, 85 cm, sankališče in drsališče uporabni,

Bled, 501 m: —7, pooblačeno, mirno, 35 cm, drsališče na jezeru uporabno,

Pokljuka-Sporthotel, 1300 m: —10, jasno, mirno, 30 pršiča na 110 podlage,

Dodatno poročilo z dne 8. t. m.

Sv. Križ nad Jesenicami, 1000 m: —1, debela megla, mirno, 20 cm snega na 35 podlage, v senci pršič,

Jezersko, 890 m: —4, mirno, 15 pršiča na 25 podlage,

Mozirška koča, 1344 m: —6, sončno, mirno, 15 pršiča na 150 podlage,

Celjska koča, 700 m: —3, sončno, mirno, 25 cm snega, doma sren, deloma pršič.

★

Tudi s poštenostjo lahko prideš na vislice.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1938

začetek: 6. marca.

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškog sajma — Beograd — Knez Mihajlova 33/I.,

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies — Ljubljana, Tyrševa cesta 33 — Tel. 27-62

in

Jos. Bezjak — Maribor, Gosposka ulica 25. — Telefon 20-97.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

Vsled ogromne zaloge
»Hubertus« plaščev, zimskih sukenj, oblek, perila i.t.d.
ODPRODAJAMO VSA OBLAČILA
s 15 do 20% popustom.
PRESKER
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14

50 PAR ENTLANJE
ažuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbnic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Jutranjca«, Gosposvetska cesta 12

NACE NAROBE
tapetnik, Celovška cesta 41, se priporoča. 14.R.

POUK

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

ZA SAMOUKE
uradnike, trgovce i.t.d. slovenske strokovne knjige knjigovodstvo (Sič) v štirih knjigah. Tehniko poslovnega računstva (Černe) in trgovsko korespondenco v srbohrvaščini (Černe), prirejeno za Slovence, naročite pri »Strokovni založbi«, Ljubljana, dokler traja še subskripcijska cena. Pišite po prospekt! 12R

KLIŠEJE ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

AVTO
za potovanje iščem proti odškodnini, eventuelno kupim. Ponudbe na poštni predal št. 32 Kranj. 448

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVIJA je

NAŠ VAL

SPOREDI evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmska smotra, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 5.
Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

Lepa počastitev Franje Tavčarjeve

Mogočna in prisrčna manifestacija napredne javnosti

Poleg številnih priznanj za svoje narodno delo, je med drugimi gospo Franjo Tavčarjevo za njeno 70letnico počastil tudi glavni upravni odbor Kola jugoslovenskih sester. 5. januarja jo je na svoji seji soglasno izvolil za svojo častno članico ter se tako oddolžil svoji ustanoviteljici in prvi dolgoletni predsednici. V dokaz te počastitve je kolo jugoslovenskih sester včeraj izročilo jubilantki umetniško izdelano diplomo, delo slikarja prof. Saše Šantla. Diploma, slikana na pergament, simbolizira darežljivost ge. Tavčarjeve: Slovenka v narodni noši obdarja siromake. Okrog kompozicije so komponirani narodni ornamenti, zgoraj jubilejni letnici 1868 — 1938, spodaj pa s krasnimi črkami pisano posvetilo. S to umetniško diplomo je Kolo jugoslovenskih sester primerno poudarilo zasluge jubilantke za društvo, posebno pa še njeno znano skrb za najbednejše siromake.

Ljubljana. 9. februarja.

Snočnja počastitev jubilantke Franje Tavčarjeve v veliki dvorani Kazine je bila mogočna in prisrčna manifestacija, s katero je napredna javnost izrekla Franji Tavčarjevi svoje spoštovanje in zahvalo za njeno dolgoletno požrtvovalno in uspešno javno delovanje.

Dvorana je bila že pred 20. uro polna. Gospodične in gospe so prišle v narodnih nošah in naredile špalir od vhoda do odra. Take množice čestilcev še ni bilo v dvorani Kazine. Pri vhodu so gospe pripravljalnega odbora pripravile spominske liste, v katere se je vpisalo več sto posameznikov in več sto zastopnikov organizacij, zavodov in ustanov.

Ob pol 21. uri je jubilantka vstopila v dvorano. Že pri vhodu so jo pozdravili z navdušenimi klici in ji izročili šopek nageljnov. Skozi špalir krasnih narodnih noš so slavljenko vodile do častnih sedežev pod odrom gospa Kroftova, gospa Majaronova, gospa Pirkmajerjeva in gospa Pucova, vse v narodnih nošah. Čestilci in čestilke so pozdravljali jubilantko s klici: Živela Franja Tavčarjeva! Živelo narodno ženstvo! Jubilantka je sedla v krog svojih sinov in sinah dr. Iva z gospo Nastjo, direktorja Anta z gospo Hermino in dr. Igorja z gospo dr. Ančo. Sin inž. Franek se počastitve ni mogel udeležiti. Na svoji desni je jubilantka imela gospo generala Dodića, na levi pa gospo dr. Ravniharjevo. Obe sta Franji Tavčarjevi izročili ob prihodu krasne šopke.

S slavnostnim govorom je slavje otvorila gospa Aida dr. Lebarjeva v imenu slovenskega ženstva. Z izbranimi besedami je opisala plodno in pomembno javno delovanje Franje Tavčarjeve, ki ji je usoda dodelila častno poslanstvo, da je postala v dobi našega preporoda in v dobi osvobojenja voditeljica naprednega ženstva. V najtežjih trenutkih je bodrila narod in mu pomagala. Blagopokojni Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj je jubilantko nad vse spoštoval in ob mnogih prilikah ji je izkazal svojo naklonjenost. Z vzklikom, naj ostane še dolgo voditeljica naprednega ženstva, je govornica čestitala jubilantki. Gospa Franja Tavčarjeva se ji je ginjena zahvalila in jo poljubila.

V imenu ljubljanske občine je Franji Tavčarjevi čestital podžupan dr Vladimir Ravnihar, omenjajoč zasluge Franje Tavčarjeve, zaradi katerih ji je mestna občina pred 10 leti podelila častno meščanstvo. Franja Tavčarjeva je edina žena, ki je dobila to visoko odlikovanje ljubljanske mestne občine. Gospa dr. Ravniharjeva je slavljenki izročila krasen šopek z belo-zelenim trakom.

Kot zastopnica glavnega odbora društva »Kneginja Zorka« iz Beograda je jubilantki čestitala gospa Mirkovićeva. V svojem govoru je podčrtala, da je bila Franja Tavčarjeva prva slovenska žena, ki je navezala tesne in prisrčne stike s srbskimi ženami. Za počastitev in za šopek se ji je jubilantka zahvalila in jo poljubila.

Zastopnik sokolstva starosta br. Kajzelj je nagovoril sestro Franjo Tavčarjevo, saj je zgodovina najstarejšega sokolskega društva Ljubljanskega Sokola tesno povezana z imenom Franje Tavčarjeve, ki je prva dala pobudo za ustanovitev ženskega telovadnega društva v okviru Sokola. Njen mož dr Ivan Tavčar je bil pa dolga leta starosta Ljubljanskega Sokola. Množica čestilcev je po govoru br. Kazelja posebno navdušeno in dolgo vzklikala jubilantki: Zdravo!

Prof. Jeras in prof. Turk sta v imenu vojnih dobrovoljcev poklonila Franji Tavčarjevi najdragocenejši dar naših dobrovoljcev, knjigo »Dobrovoljci, kladivarji Jugoslavije«.

Predsednik banovinskega odbora RK dr. Krejči je slavljenki z deputacijo, v kateri so bili predsednik ljubljanskega odbora RK dr. Fettich in gg. Mešek, Mlejnik in Skalar, čestital in ji izročil najvišje odlikovanje, ki ga more dati Rdeči križ — red Rdečega križa — poudarjajoč, da takega odlikovanja, ki ga kraljica Marija nosi s posebnim ponosom, ni mogoče dobiti z zvezami, denarjem in politiko, temveč le s pravim srcem na pravem mestu. Obenem z odlikovanjem je deputacija izročila slavljenki lepo diplomo in rože.

Sledila so čestitanja deputacij številnih ženskih društev; Splošnega ženskega društva, Jugoslovanske ženske zveze, Ljubljanskega Kola s številnimi podružnicami itd. Gospa dr. Majaronova je izročila slavljenki častno diplomo Kola. Lep dar in cvetlice ji je izročila gospa Kroftova v imenu društva Atene. Številna je bila deputacija CMD s predsednikom inž. Mačkovškom in zastopniki podružnic CMD iz vse Slovenije. Za JS so čestitali predsednik oblastnega odbora dr. Pirkmajer in predsednik krajevnega odbora generalni tajnik Pogačnik ter podpredsednik Verbič, za Savez Sokola kr. Jugoslavije dr. Pipenbacher, dr. Puc za Sočo, dr. Tominšek za planince. Čestitale so nadalje zastopnice pododbora društva Kneginja Zorka, srednješolci, ki so izročili slavljenki sliko dr. Ivana Tavčarja, zastopnice Kluba Primork, ki so ji izročile na srebrnem pladnju kandirano južno sadje, zastopnice Ženskega sveta, zastopnice Zveze gospodinj, Dečjega doma, ženskega zbora Glasbene Matice, zastopniki in zastopnice pravoslavne cerkvene občine s predsednikom prof. Jurkovićem, zastopnik Narodne tiskarne, JB lige in Vodnikove družbe ravnatelj Pustoslemšek, zastopnice in zastopniki ljudskošolskih in meščanskih šol, za Zvezo kulturnih društev prof. Jeran, za konzorcij revije »Misel in delo« prof. Kolar, za Obrtniško društvo presednik Rebek, zastopniki oblastnega odbora četnikov, inž. Bevc za Udruženje inženjerjev, zastopniki Udruženja vojnih invalidov, zastopniki Društva prostovoljnih gasilcev v Ljubljani, zastopnik Društva Skrb za mladino, poslanec Koman za Odbor za postavitev spomenika ob 70-letnici vižmarskega tabora, zastopniki občine Poljane, zastopniki starokatoliške cerkvene občine z župnikom Lavrincem, prof. Bubnov za rusko kolonijo, zastopnice visokošolk, itd. itd. itd. Nemogoče je našteti ob tej priliki še ostala društva in ustanove, ki so poslale svoje zastopnike, da čestitajo Franji Tavčarjevi. Čestilci so izročili slavljenki lepe šopke. Več sto posameznikov je še pristopilo k jubilantki in ji čestitalo.

Pod vodstvom g. Venturinija je nato »Sava« zapela pesem »Še mnogo let«, ki jo je Venturini komponiral za slavljenko in katero je predsednik Pogačnik izročil slavljenki. Po drugi pesmi »Bodi mnogo let še zdrava« je za »Zvonček« čestitala z lepo pesnico najmlajša gratulantka 6 let stara srčkana Mita, hčerkica prof. Siča. S skupno deklamacijo so čestitale še gospodične Mlejnikova, Slamičeva in Peternelova ter izročile v skrinjici nabrani prispevek za Sklad za postavitev doma Franje Tavčarjeve. Manica Komanova je še z duhovitim in šaljivim govorom čestitala v vezani besedi, za katerega je žela pri občinstvu navdušeno odobravanje. S kolom ob zvokih godbe dravske divizije in s pesmimi »Save« in Slovenskega vokalnega kvinteta je bila slavnost zaključena.

Olga Ševčikova o Franji Tavčarjevi

Ponedeljski »Večernik« praških »Narodnih listov« priobčuje toplo pisan članek o Franji Tavčarjevi ob njeni 70 letnici. Članek je napisala ga. Olga Sevčikova. V njem naglaša zlasti uspehov polno slavljenkino delo za zbližanje med slovanskimi narodi in njeno globoko ljubezen do češkoslovaškega naroda. Zaključuje ga z besedami: »Tudi me, češke žene, se pridružujemo dolgi vrsti gratulantov in želimo slavljenki mnogo zdravja in sreče ter da bi se njeno življenjsko delo uspešno razvijalo v korist Jugoslovenov in vsega slovanstva.«

Katastrofa največjega ruskega zrakoplova

Še nekaj podrobnosti o težkem udarcu, ki je zadel v ponedeljek rusko letastvo

O katastrofi največjega ruskega zrakoplova »SSSR 6« smo že poročali včeraj. Zrakoplov je vodil znani ruski strokovnjak v zrakoplovstvu Gudovancev. Zrakoplov je krenil iz Moskve proti Murmansku, od koder je hotel poleteti na pomoč Papaninovi arktični ekspediciji na ledeni gori v Grönlandskem morju. To je bil prav za prav poskusni polet, ki se je pa končal zelo tragično. Zrakoplov je zašel blizu Hanibalaske 227 km od Murmanska v hud vihar. Treščilo ga je v bližnji hrib, da se je razbil. Motorji so delovali brezhibno, kar pa zrakoplova seveda ni moglo rešiti.

To je bil največji ruski zrakoplov. Izdelan je bil leta 1934. V uradnem poročilu o katastrofi ni povedano, kdaj se je pripetila, v privatnih poročilih je pa rečeno, da se je zrakoplov ponesrečil v ponedeljek popoldne.

O katastrofi največjega ruskega zrakoplova poročajo iz Moskve, da se je dvignil v nedeljo popoldne v zračne višave. Posadka je štela 18 mož. Zrakoplov je krenil iz Moskve proti severu. Cilj poleta je bil preizkusiti motorje in navigacijske instrumente ter dognati, koliko pogonskih snovi bo porabil zrakoplov. Vso noč je letel zrakoplov brez najmanjših ovir in radiotelegrafist se je redno ogtašal v Moskvo in Murmansk. Okrog 7. zjutraj, ko bi se moral zrakoplov spustiti blizu Murmanska, so pa naenkrat izostali radijski signali. Radijski postaji v Murmansku in Leningradu sta neprestano iskali zvezo, toda iz zrakoplova ni bilo nobenega odgovora več. Takoj so zaslutili nesrečo in na progi Leningrad—Murmansk so hitro alarmirali pomožne ekspedicije.

V ponedeljek okrog 8 zjutraj so zvedeli, da je zrakoplov preletel mestece Bjeloje ozero. Prebivalci tega mesteca so bili že pokonci in pozdravljali so zrakoplov, ki je letel zelo nizko, ker je bilo nebo zastrto z nizkimi oblaki. Ko je zrakoplov izginil ljudem izpred oči, so naenkrat zaslišali zamolklo eksplozijo. Ker je bil zrakoplov že precej daleč, ljudje niso vedeli, kaj se je zgodilo in šele ko je bilo vse alarmirano, so se spomnili eksplozije in obvestili o tem oblasti. Zrakoplov so našli ves razbit. Našli so tri težko ranjene člane posadke, ki jih je vrglo ob eksploziji iz zrakoplova. Po čudnem naključju so ostali živi. 13 članov posadke je pa našlo smrt v razvalinah gorečega zrakoplova.

Havas pa poroča iz Moskve: Prav do trenutka katastrofe je plul zrakoplov varno, kar je razvidno iz radiogramov, ki jih je pošiljal med poletom poveljnik Gudovancev, pa tudi iz opazovanja zrakoplova z zemlje. V nedeljo ob 21. so videli ljudje zrakoplov z obale Belega morja, potem jim je pa izginil izpred oči. Takoj po alarmu so organizirali pomožno ekspedicijo na saneh, v katere so bili vpreženi severni jeleni. V ponedeljek je našla rešilna ekspedicija ostanke zrakoplova 18 km zapadno od Katalakče. Poveljnik zrakoplova Gudovancev in njegov namestnik Kulagin sta bila že mrtva. Smrt v gorečem zrakoplovu je našlo tudi sedem drugih članov posadke ter tretji kapetan Ricliand. Četrti kapitan Počekin ter mehanika Novikov in Burmakin so bili lažje ranjeni, inženerja Justinovič in Golovjev ter mehanik Madjunin so pa ostali nepoškodovani.

Vidimo torej, da so poročila o težki izgubi, ki je zadela rusko letalstvo, še zelo nepopolna in da si tudi močno nasprotujejo glede žrtev katastrofe.

75 letnica leningrajskega konservatorija

Oni dan so se pričele velike svečanosti v proslavo 75letnice leningrajskega konservatorija. Ta najstarejša ruska glasbena šola je bila ustanovljena 21. septembra 1862 in ob njeni zibelki je stal Anton Rubinstein. Našel je novi šoli ne samo zavetišče, temveč tudi pedagoge in učence. Vztrajno se je boril proti nerazumevanju in oviram, ki je na nje naletelo delo konservatorija. Zadnje desetletje preteklega stoletja je zvezalo z razvojem konservatorja slavna imena Čajkovskega, Rimskega-Korsakovega in Glazunova. Tako je njegov vpliv v ruski umetnosti neprestano naraščal. Leta vojne in revolucije so bila težka za konservatorij. Še nekaj let po revoluciji je preživljal težke čase in šele leta 1922 je postalo leto preloma in oživljenja njegovega delovanja. Ustanovljenih je bilo mnogo novih oddelkov in fakultet. Leta 1923 sta bila ustanovljena operni studio in dirigentska fakulteta, naslednjega leta pa fakulteta za teorijo glasbe pod vodstvom skladatelja Asafjeva. Z leti se je množilo število oddelkov, z njimi pa tudi vrste umetnikov, vzgojenih na leningrajskem konservatoriju.

Iz starejšega pokoljenja so izšli s konservatorija Ljadov, Lysenko, Ippolitov-Ivanov in Szinberg, iz mlajšega pa Mjaskovski, Prokofjev, Šostakovič, Dzerdžinski, Čško, Šaporin in drugi. Ob koncu vojne je absolviralo konservatorij 50 gojencev in šele po revoluciji njihovo število stalno narašča. V zadnjih desetih letih je dal konservatorij Rusiji 1420 glasbenikov od teh 52 skladateljev, 530 pianistov, 326 pevcev, 29 dirigentov itd. Pred 15 leti ustanovljeni operni studio se je izpremenil v operno gledališče, kjer igrajo povprečno dvakrat mesečno. Umetniške moči preskrbuje svoji operi konservatorij sam. Zdaj ima nad 800 gojencev, pripadnikov 23 narodov Sovjetske unije. Posebno pozornost zaslužita njegova otroška glasbena šola in raziskovalni zavod. Ob jubileju je bil sprožen predlog, naj bi postavili Antonu Rubinsteinu spomenik in naj bi se njegova podoba obnovila v sedanji sovjetski umetnosti.

Vladarski kuharji

Z imenovanjem Rene Poussina za dvornega kuharja angleškega kralja je bilo navezano na staro tradicijo, da imajo vladarji največjih evropskih držav vedno francoske kuharje. Najslavnejši med njimi je bil Careme (od 1784 do 1883), ki je bil postopoma glavni kuhar na avstrijskem, ruskem in angleškem dvoru. Slovel je ne samo kot kuhar, temveč tudi kot avtor kuharskih knjig. Kuhar velikega Napoleona je bil Tisitt, pozneje Riquette, ki je prestopil po Napoleonovi želji v služ bo ruskega carja Aleksandra. Kmalu po njegovem prihodu v carsko palačo se je izrazil car Aleksander o tem Napoleonovem »darilu« takole: »Zelo smo hvaležni Franciji, da je nam poslala Riquetta, ki je nas naučil nečesa, česar še nismo znali — naučil nas je jesti«.

Na ruskem dvoru je bil za kuharja tudi Pierre Cubat. Ta je uredil svojo kuhinjo, tako da je bila po svoji opremi najdražja na svetu. Vsa posoda je bila iz težkega srebra. V kuhinji je bilo 40 štedilnikov, najkrasnejši je bil raženj iz čistega zlata. Kuhar kralja Edvarda VII. je bil Juste Menager, kuhar kralja Jurija Jules Codard, a nemški cesar Viljem II. je imel odličnega francoskega kuharja Paula Garlaina, čeprav sicer ni imel rad Francozov. Tudi španski kralj Alfonz XIII. si je pripeljal kuharja iz Francije. Njegov kuhar je Gaston Marechal. Dominik Tillich je vodil kuhinjo zadnjega portugalskega kralja. Tudi kuhar siamskega cesarja je Francoz Filip Heuline. Tradicija francoskih kuharjev je tako slavna, da jih najemajo zdaj za kuhinje milijonarjev in tudi v vseh večjih ameriških hotelih jih najdemo na vodilnih mestih.

Mae Westova kot hipermoderna žena

Mae Westova, ki v zasebnem življenju ne kadi in je stroga abstinentka, se je morala izneveriti svojim načelom, da je ugodila želji scenarija svojega zadnjega filma »Every Day's A Holiday«. V tem pretežno glasbenem filmu igra hipermoderno ženo iz leta 1900, ki pohujšuje svojo okolico s cigareto v ustih. Ker baje ni prenesla šampanjca, je pila med snemanjem filma samo pivo.

Njena okrogla postava, ki je malone povzročila s svojim pojavom na platnu revolucijo v damski modi, je postala nekoliko vitkejša. Pogodba jo je prisilila držati se stroge dijete, kajti če bi se bila še bolj zredila, bi bila zadela filmsko družbo težka izguba. Telo Mae Westove je za njeno igro tako važno, kakor so bili nekoč platinasti lasje Jean Harlowove, dokler se ta inteligentna igralka ni uprla in si dala pobarvati lase temnejše, češ, da noče več igrati s svojimi lasmi.

Mae Westova pa dobro ve, s kakšnim orožjem najlažje zmaga. In zato tudi njena belo opremljena garderoba ni opremljena s fotografijami prijateljev, temveč s slikami, ki jo predstavljajo v istem kostumu, v katerem je prišla na svet pred dobrimi 40 leti. V njeni garderobi stoji tudi kipec, predstavljajoč nago igralko. Mae Westova pravi sama o sebi, da je njena tehnika na filmskem platnu enaka kakor je bila Valentinova. Zadostuje baje samo pogled — toda z njim mora biti povedano vse.

Ščepec soli

Življenje je za marsikoga velika neumnost, a k sreči samo za norce, ki jim tega ne bo treba nikdar vedeti.

★

Ko bi se na svetu povračale vse krivice, bi morali vsak živeti še vsaj eno življenje.

★

Največji optimist je, kdor misli, da ni na svetu pesimistov.

★

Četudi bi bil na svetu vsaj en nezmotljiv človek, bi se vsi drugi ljudje motili — nad njegovo nezmotljivostjo.

★

Ko bi lačen lahko veriel sitemu, bi ga kmalu nasitila sama vera.

★

Človeštvo je zelo napredovalo; pomislite samo, koliko več ljudi lahko dandanes pobijejo na uro, kakor so jih v srednjem veku!

ROLF FREMONT: 66

Svet v razvalinah

Pustolovski roman

— No, dobro, vse kaže, da se imenitno razumeva. Tako lahko začnem. Najprej bi rad vedel, kje je pričakovana podmornica?

Benett je prestrašeno planil pokonci. Tega očividno ni pričakoval.

— »Mars«? — je vzkliknil ,izgubljajoč ravnotežje.

— »Mars«? Ah tako! — se je radostno oprijel te besede kapitan, ki mu je takoj šinila v glavo misel, da ni dobro prečital napisa na skrivnostni podmornici, ko jo je prvič zagledal. Čital je »Marx«, v resnici se je pa podmornica imenovala »Mars«.

— Seveda! »Mars!« Kakor vidite, vem vse in zato bi bilo zaman vse vaše prizadevanje, če bi hoteli prikriti resnico.

— Čez nekaj, približno čez deset dni, — je odgovoril krčmar tiho, drhteč od strahu in groze nad izdano tajno, o kateri so doslej gotovo mislili tudi vsi udeleženci, da je nihče ne more odkriti.

— Dobro. Zdaj pa drugo vprašanje:: Kje jo bodo pričakovali?

— Tega ne vem, — zares ne, — se je branil Benett.

— Kraj izkrcavanja se vsakokrat menja?

— Da, vsakokrat.

— Vendar so pa verjetno v ta namen določena mesta, izmed katerih se določi eno v zadnjem trenutku.

— Če veste to, čemu bi tajil. Da, tako je.

— Katero je na vrsti zdaj — recimo verjetno.

Benett ni takoj odgovoril. Ozrl se je v zadregi v strop in zdelo se je, da razmišlja.

— Kar razmišljajte, če vam drago, samo nikar narobe, — je pripomnil Lytton strupeno. — Ali ste že pri kraju?

— Pri Gori neviht —, je Benett bolj vzdihnil nego odgovoril.

— Na otočku Vetrov ali pa...

— Ta je blizu Gore neviht seveda. Ali pa?

— V zalivu Morske device.

— Dobrih pet milj južneje. Dobro — to se ujema s tem, kar mi je znano, — je pripomnil Lytton, čeprav ni vedel za nobeno teh preveč južno meječih tihotapskih skrivališč, kamor so se mogle upati samo majhne ladjice.

— Zdaj pa še tretje vprašanje: Ali bo vodil dela to pot sam Morley ali kdo drugi?

— Pravično nebo — vi torej veste vse? — je ostrmel Benett.

— Seveda — gre mi samo za protiizkušnjo, poleg tega sem pa hotel videti, ali bi mogel za vas zastaviti besedo ali ne. Vem, da ste se zapletli v to zadevo samo po svoji neprevidnosti in da gre glavni dobiček v druge žepe, ne pa v vaše.

— Res je tako, gospod kapitan. In koliko strahu moram prestati za teh par dolarjev! Morley požre skoraj vse sam. To je nenasitnež, žrelo brez dna, kamor izgine vedno kup dolarjev brez sledu. Ne pusti si vzeti vodstva — sam se odpelje na morje, to je gotovo. Čaka samo na zadnje poročilo, — je odgovoril Benett to pot radevolje.

— Dobro, to je vse, kar sem hotel vedeti. Kot rečeno ni to zame nič novega, samo da zdaj vem, kdaj moja pot ne bo zaman. Zdaj pa še zadnjo besedo. Pravočasno me boste morali obvestiti, kdaj prispe »Mars«. Kakor vidite, je vse izgubljeno. — Morleya ne morete rešiti, ker je pod nadzorstvom in če bi storil le en sumljiv korak, ga zgrabimo, obenem pa tudi druge.

Ves skrušen je Benett vzdihnil in se proseče ozrl na Lyttona.

Le-ta je znova povzel besedo.

— Upam, da me dobro razumete. Zato glejte, da Morley niti slutil ne bo, da se bliža konec njegovim lopovščinam. Vsaka svarilna beseda bi morda nekoliko pomagala njemu, gotovo bi pa neizmerno škodovala tistemu, ki bi jo izrekel. To dobro premislite, če bi vas morda kdo vprašal, ali naj stori kaj takega. O vas ne dvomim, da boste molčali o najinem pogovoru, ker vem, da ste daleč od vsakih stikov s tihotapci.

Vendar vam pa priporočam, da pregledate še iste noči, ko vam povedo, da je bil Morley prijet — še iste noči, nikakor pa ne prej, razumete? — svoje kleti, da-li ni morda prišlo tja brez vaše vednosti sumljivo blago. Lahko bi se namreč zgodilo, da bi vas ta ali oni aretiranec označil za sokrivca. Saj veste, ljudje so hudobni in zmožni vsega, če gre za njihovo kožo. Nerad bi pa, da bi prišli brez pravega vzroka v kočljiv položaj.

Očka Benett ni več vzdihoval, bil je tako prestrašen, da si ni upal niti pogleda dvigniti od tal.

Kapitan je pa z dobrodušnim nasmehom zaključil pogovor: Upam, da ste prav razumeli moje besede in da vam bo ostala njihova vsebina dobro v spominu. Zdaj bi pa rad vedel, koliko sem dolžan za to izborno in vendar ne škodljivo pijačo?

Benett je zajecljal ceno, ta čas si je pa še vedno brisal potno čelo. Lytton je mirno poravnal račun, potem je pa prijazno pozdravil krčmarja in odšel.

Benett je otožno zrl za odhajajočim.

— Je že tako, — je vzdihnil ves zbegan. — Rožice nam tu ne bodo več cvele in začetek konca naših dobrih kupčij je na pragu. Ta vražji Lytton! Baš njega je moral vrag prignati sem — tako krasno je bilo že vse urejeno — zdaj naj se pa naenkrat ločimo od toplega gnezdeca. To je res bridka usoda.

Ves zbegan je zmajal z glavo in odšel potožit svoje gorje svoji boljši polovici...

XVIII.

V PODMORSKI JEČI

Inženir Bouvier in prestrašeni Chester sta v mrzlični naglici preiskovala Bensonovo sobo približno ob istem času, ko se je le-ta počasi prebujal iz težkega sna.

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani